

Genesis

De schepping 1:1-2:7

1 In den beginne schiep God de hemel en de
2 aarde. De aarde nu was woest en ledig, en
duisternis lag op de vloed, en de Geest Gods
zweefde over de wateren.

3 En God zeide:^a Er zij licht;^b en er was licht.
4 En God zag, dat het licht goed was, en God
maakte scheiding tussen het licht en de
5 duisternis. En God noemde het licht dag,
en de duisternis noemde Hij nacht. Toen
was het avond geweest en het was morgen
geweest: de eerste dag.

6 En God zeide: Daar zij een uitspansel in
het midden der wateren, en dit make scheid-
7 ding tussen wateren en wateren. En God
maakte het uitspansel en Hij scheidde de
wateren die onder het uitspansel waren,
8 van de wateren die boven het uitspansel
waren; en het was also. En God noemde het
uitspansel hemel. Toen was het avond ge-
weest en het was morgen geweest: de twee-
de dag.

9 En God zeide: Dat de wateren onder de hemel
op één plaats samenvloeien en het
droge te voorschijn kome;^c en het was also.

10 En God noemde het droge aarde, en de sa-
mengevloeide wateren noemde Hij zeeën.

11 En God zag, dat het goed was. En God zeide:
Dat de aarde jong groen voortbrenge, zaad-
gevend gewas, vruchtbomen, die naar hun
aard vruchten dragen, welke zaad bevat-
12 ten, op de aarde; en het was also. En de aar-
de bracht jong groen voort, gewas, dat naar
zijn aard zaad geeft, en boomte, dat naar
zijn aard vruchten draagt, welke zaad be-
13 vatten. En God zag, dat het goed was. Toen
was het avond geweest en het was morgen
geweest: de derde dag.

14 En God zeide: Dat er lichten zijn aan het
uitspansel des hemels om scheiding te ma-
ken tussen de dag en de nacht, en dat zij dien-
15 en tot aanwijzing zowel van vaste tijden
als van dagen en jaren; en dat zij tot lichten
zijn aan het uitspansel des hemels om licht
16 te geven op de aarde; en het was also. En
God maakte de beide grote lichten, het
grootste licht tot heerschappij over de dag,
en het kleinere licht tot heerschappij over
17 de nacht, benevens de sterren. En God stel-
de ze aan het uitspansel des hemels om
18 licht te geven op de aarde, en om te heersen
over de dag en over de nacht, en om het licht
en de duisternis te scheiden. En God zag, dat
19 het goed was. Toen was het avond geweest
en het was morgen geweest: de vierde dag.

En God zeide: Dat de wateren wemelen van
20 levende wezens, en dat het gevogelte over
de aarde vliege langs het uitspansel des he-
21 mels. Toen schiep God de grote zeedieren
en alle krioelende levende wezens, waar-
van de wateren wemelen, naar hun aard,
en allerlei gevleugeld gevogelte naar zijn
aard. En God zag, dat het goed was. En God
22 zegende ze en zeide: Weest vruchtbaar,
wordt talrijk en vervult de wateren in de
zeeën, en het gevogelte worde talrijk op de
aarde. Toen was het avond geweest en het
23 was morgen geweest: de vijfde dag.

En God zeide: Dat de aarde voortbrenge le-
24 vende wezens naar hun aard, vee en krui-
pend gedierte en wild gedierte naar hun
aard; en het was also. En God maakte het
25 wild gedierte naar zijn aard en het vee naar
zijn aard en alles wat op de aardbodem
kruipt naar zijn aard. En God zag, dat het
goed was.

En God zeide: Laat Ons mensen maken
26 naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat
zij heersen over de vissen der zee en over
het gevogelte des hemels en over het vee en
over de gehele aarde en over al het krui-
27 pend gedierte, dat op de aarde kruipt. En
God schiep de mens naar zijn beeld; naar
Gods beeld schiep Hij hem;^d man en vrouw
schiep Hij hen.^e En God zegende hen^f en
28 God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en
wordt talrijk; vervult de aarde en onder-
werpt haar, heerst over de vissen der zee en
over het gevogelte des hemels en over al
het gedierte, dat op de aarde kruipt.

En God zeide: Zie, Ik geef u al het zaaddra-
29 gend gewas op de gehele aarde en al het ge-
boomte, waaraan zaaddragende vruchten
zijn; het zal u tot spijze dienen. Maar aan al
het gedierte der aarde en al het gevogelte
des hemels en al wat op de aarde kruipt,
waarin leven is, (geef Ik) al het groene
kruid tot spijze; en het was also. En God
31 zag alles wat Hij gemaakt had, en zie, het
was zeer goed. Toen was het avond geweest
en het was morgen geweest: de zesde dag.

2 Alzo werden voltooid de hemel en de aar-
de en al hun heer. Toen God op de zevende
2 dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt
had, rustte Hij op de zevende dag van al het
werk, dat Hij gemaakt had. En God zegende
3 de zevende dag en heiligde die, omdat Hij
daarop gerust heeft van al het werk, dat
God scheppende tot stand had gebracht.^g
Dit is de geschiedenis van de hemel en de 4

aarde, toen zij geschapen werden. Ten tijde, dat de HERE God aarde en hemel maakte, – er was nog geen enkel veldgewas op de aarde, en er was nog geen enkel kruid des velds uitgesproten, want de HERE God had het niet op de aarde doen regenen, en er was geen mens om de aardbodem te bewerken; maar een damp steeg op uit de aarde en bevochtigde de gehele aardbodem – toen formeerde de HERE God de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; also werd de mens tot een levend wezen.^b

a Ps 33:6, 9 Joh 1:3 Heb 11:3 b 2 Kor 4:6 c 2 Pe 3:5 d Gn 9:6
1 Kor 11:7 Jak 3:9 e Mt 19:4 Mc 10:6 f Gn 5:1-2, 9:1, 7 g Ex
20:11, 31:17 Heb 4:4, 10 h 1 Kor 15:45

Het paradijs 2:8-25

8 Voorts plantte de HERE God een hof in Eden, in het Oosten, en Hij plaatste daar de mens, die Hij geformeerd had. Ook deed de HERE God allerlei geboomte uit de aardbodem opschieten, begeerlijk om te zien en goed om van te eten; en de boom des levens^a in het midden van de hof, benevens de boom der kennis van goed en kwaad.

10 Er ontsprong in Eden een rivier om de hof te bevochtigen, en daar splitste zij zich in vier stromen. De naam van de eerste is Pison; deze stroomt om het gehele land Chawila, waar het goud is; en het goud van dat land is goed; daar is de balsemhars en de steen chrysopraas. De naam van de tweede rivier is Gichon; deze stroomt om het gehele land Ethiopië. De naam van de derde rivier is Tigris; deze stroomt ten oosten van Assur. En de vierde rivier is de Eufraat.

15 En de HERE God nam de mens en plaatste hem in de hof van Eden om die te bewerken en te bewaren. En de HERE God legde de mens het gebod op: Van alle bomen in de hof moogt gij vrij eten, maar van de boom der kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten, want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven.

18 En de HERE God zeide: Het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken, die bij hem past. En de HERE God formeerde uit de aardbodem al het gedierte des velds en al het gevogelte des hemels. Ook bracht Hij het tot de mens, om te zien hoe deze het noemen zou; en zoals de mens elk levend wezen noemen zou, zo zou het heten. En de mens gaf namen aan al het vee, aan het gevogelte des hemels en aan al het gedierte des velds, maar voor zichzelf vond hij geen hulp, die bij hem paste. Toen deed de HERE God een diepe slaap op de mens vallen; en terwijl deze sliep, nam Hij

een van zijn ribben en sloot haar plaats toe met vlees. En de HERE God bouwde de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw, en Hij bracht haar tot de mens. Toen zeide de mens: Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees; deze zal „mannin” heten, omdat zij uit de man genomen is.^b Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn.^c En zij beiden waren naakt, de mens en zijn vrouw, maar zij schaamden zich voor elkander niet.

a Gn 3:22 Op 2:7, 22:2, 14 b 1 Kor 11:8-9 1 Tim 2:13 c Mt 19:5
Mc 10:7-8 1 Kor 6:16 Ef 5:31

De eerste zonde 3:1-24

3 De slang^a nu was het listigste van alle dieren des velds, die de HERE God gemaakt had; en zij zeide tot de vrouw: God heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof? Toen zeide de vrouw tot de slang: Van de vrucht van het geboomte in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom, die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: Gij zult daarvan niet eten noch die aanraken; anders zult gij sterven. De slang echter zeide tot de vrouw: Gij zult geenszins sterven, maar God weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als God zult zijn, kennende goed en kwaad. En de vrouw zag, dat de boom goed was om van te eten, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te worden, en zij nam van zijn vrucht en at, en zij gaf ook haar man, die bij haar was, en hij at. Toen werden hun beider ogen geopend, en zij bemerkten, dat zij naakt waren; zij hechtten vijgebladeren aaneen en maakten zich schorten.

Toen zij het geluid van de HERE God hoorden, die in de hof wandelde in de avondkoelte, verborgen de mens en zijn vrouw zich voor de HERE God tussen het geboomte in de hof.

En de HERE God riep de mens tot Zich en zeide tot hem: Waar zijt gij? En hij zeide: Toen ik uw geluid in de hof hoorde, werd ik bevreesd, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij. En Hij zeide: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van de boom gegeten, waarvan Ik u verboden had te eten? Toen zeide de mens: De vrouw, die Gij aan mijn zijde gesteld hebt, die heeft mij van de boom gegeven en toen heb ik gegeten. Daarop zeide de HERE God tot de vrouw: Wat hebt gij daar gedaan? En de

vrouw zeide: De slang heeft mij verleid^b en
 14 toen heb ik gegeten. Daarop zeide de HERE
 God tot de slang: Omdat gij dit gedaan
 hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en
 onder al het gedierte des velds; op uw buik
 zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij
 15 leeft. En Ik zal vijandschap zetten tussen u
 en de vrouw, en tussen uw zaad en haar
 zaad;^c dit zal u de kop vermorzelen en gij
 16 zult het de hiel vermorzelen. Tot de vrouw
 zeide Hij: Ik zal zeer vermeerderen de moei-
 te uwer zwangerschap; met smart zult gij
 kinderen baren en naar uw man zal uw be-
 geerte uitgaan, en hij zal over u heersen.
 17 En tot de mens zeide Hij: Omdat gij naar
 uw vrouw hebt geluisterd en van de boom
 gegeten, waarvan Ik u geboden had: Gij
 zult daarvan niet eten, is de aardbodem om
 uwentwil vervloekt;^d al zwoegende zult gij
 18 daarvan eten zolang gij leeft, en doornen
 en distelen zal hij u voortbrengen, en gij
 19 zult het gewas des velds eten; in het zweet
 uws aanschijns zult gij brood eten, totdat
 gij tot de aardbodem wederkeert, omdat gij
 daaruit genomen zijt; want stof zijt gij en
 tot stof zult gij wederkeren.^e
 20 En de mens noemde zijn vrouw Eva, om-
 dat zij de moeder van alle levenden is ge-
 worden. En de HERE God maakte voor de
 mens en voor zijn vrouw klederen van vel-
 len en bekleedde hen daarmede.
 22 En de HERE God zeide: Zie, de mens is ge-
 worden als Onzer een door de kennis van
 goed en kwaad; nu dan, laat hij zijn hand
 niet uitstrekken en ook van de boom des le-
 vens^f nemen en eten, zodat hij in eeuwig-
 heid zou leven. Toen zond de HERE God
 23 hem weg uit de hof van Eden om de aardbo-
 dem te bewerken, waaruit hij genomen
 24 was. En Hij verdreef de mens en Hij stelde
 ten oosten van de hof van Eden de cherubs
 met een flikkerend zwaard, dat zich heen
 en weer wendde, om de weg tot de boom
 des levens te bewaken.

a Op 12:9, 20; 2 b 2 Kor 11:3 1 Tim 2:14 c Op 12:9, 17 d Rom
 8:20 Heb 6:8 Op 22:3 e Pr 3:20, 12:7 f Op 22:14

Kain en Abel 4:1-26

4 De mens nu had gemeenschap met Eva,
 zijn vrouw, en zij werd zwanger en baarde
 Kain; en zij zeide: Ik heb met des HEREN
 2 hulp een man verkregen. Voorts baarde zij
 zijn broeder Abel; en Abel werd schaapher-
 3 der, Kain landbouwer. Na verloop van tijd
 nu bracht Kain van de vruchten der aarde
 4 aan de HERE een offer; ook Abel bracht er
 een van de eerstelingen zijner schapen,
 van hun vet; en de HERE sloeg acht op Abel
 5 en zijn offer, maar op Kain en zijn offer

sloeg Hij geen acht.⁴ Toen werd Kain zeer
 toornig en zijn gelaat betrok. En de HERE 6
 zeide tot Kain: Waarom zijt gij toornig en
 waarom is uw gelaat betrokken? Moogt gij 7
 het niet opheffen, indien gij goed handelt?
 Doch indien gij niet goed handelt, ligt de
 zonde als een belager aan de deur, wiens
 begeerte naar u uitgaat, doch over wie gij
 moet heersen. Maar Kain zeide tot zijn 8
 broeder Abel: (Laten wij het veld ingaan).
 Toen zij nu in het veld waren, stond Kain te-
 gen zijn broeder Abel op en doodde hem.^b
 Toen zeide de HERE tot Kain: Waar is uw 9
 broeder Abel? En hij zeide: Ik weet het niet;
 ben ik mijns broeders hoeder? En Hij zeide: 10
 Wat hebt gij gedaan? Hoor, het bloed van
 uw broeder roept tot Mij van de aardbo-
 dem.^c En nu, vervloekt zijt gij, ver van de 11
 bodem, die zijn mond heeft opengesperd
 om het bloed van uw broeder van uw hand
 te ontvangen. Wanneer gij de aardbodem 12
 bewerken zult, zal hij u zijn volle op-
 brengst niet meer geven; een zwerper en
 een vluchteling zult gij op de aarde zijn.
 Toen zeide Kain tot de HERE: Mijn misdaad 13
 is te groot om de straf te dragen. Zie, Gij
 verdrijft mij heden uit het land en ik zal
 voor uw aangezicht verborgen zijn, een
 zwerper en een vluchteling op de aarde; ie-
 der, die mij aantreft, zal mij doden. Toen 15
 zeide de HERE tot hem: Geenzins; ieder,
 die Kain doodt, zal zeventvoudig boeten. En
 de HERE stelde een teken aan Kain, dat nie-
 mand, die hem zou aantreffen, hem zou
 verslaan. Toen ging Kain weg van het aan- 16
 gezicht des HEREN, en ging wonen in het
 land Nod, ten oosten van Eden. En Kain had
 gemeenschap met zijn vrouw en zij werd
 zwanger en baarde Henoch; daarna werd
 hij de stichter van een stad en hij noemde
 deze stad naar zijn zoon Henoch. En aan 18
 Henoch werd Irad geboren en Irad verwek-
 te Mechujaël, en Mechujaël verwekte Metu-
 saël, en Metusaël verwekte Lamech. En La-
 mech nam zich twee vrouwen; de ene heet- 19
 te Ada, en de andere Silla. En Ada baarde Ju-
 bal; hij is de vader geworden van hen, die in
 tenten en bij de kudde wonen. En de naam 21
 van zijn broeder was Jubal; hij is de vader
 geworden van allen, die citer en fluit bespe-
 len. En Silla baarde eveneens, namelijk Tu- 22
 bal-Kain, (de vader van) de smeden, allen,
 die koper en ijzer bewerken. En de zuster
 van Tubal-Kain was Naäma.

En Lamech zeide tot zijn vrouwen: Ada en 23
 Silla, hoort naar mijn stem; vrouwen van
 Lamech, neigt uw oor tot mijn rede. Ik
 sloeg een man dood om mijn wonde, een
 knaap om mijn striem; want Kain wordt 24

zevenvoudig gewroken, maar Lamech zevenenzeventig maal!

- 25 En Adam had weer gemeenschap met zijn vrouw en zij baarde een zoon en gaf hem de naam Set, want (zeide zij) God heeft mij een andere zoon gegeven in plaats van
26 Abel; hem immers heeft Kaïn gedood. En ook aan Set werd een zoon geboren, en hij noemde hem Enos. Toen begon men de naam des HEREN aan te roepen.

a Heb 11:4 *b* Mt 23:35 *c* Lc 11:51 *d* Joh 3:12 *e* Jud 11 *f* Heb 11:4, 12:24

De oudvaders 5:1-32

- 5 Dit is het geslachtsregister van Adam. Ten dage, dat God Adam schiep, maakte Hij hem
2 naar de gelijkenis Gods; man en vrouw schiep Hij hen,^a en Hij zegende hen en noemde hen „mens” ten dage, dat zij geschapen
3 werden.^b Toen Adam honderd dertig jaar geleefd had, verwekte hij (een zoon) naar zijn
4 gelijkenis, als zijn beeld, en noemde hem Set. En de dagen van Adam, nadat hij Set
5 verwekt had, waren achthonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren
6 al de dagen van Adam, die hij geleefd heeft, negenhonderd dertig jaar; en hij stierf.

- 6 Toen Set honderd vijf jaar geleefd had, verwekte hij Enos. En Set leefde, nadat hij
7 Enos verwekt had, achthonderd zeven jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren
8 al de dagen van Set negenhonderd twaalf jaar; en hij stierf.

- 9 Toen Enos negentig jaar geleefd had, verwekte hij Kenan. En Enos leefde, nadat hij
10 Kenan verwekt had, achthonderd vijftien jaar, en hij verwekte zonen en dochteren.

- 11 Zo waren al de dagen van Enos negenhonderd vijf jaar; en hij stierf.

- 12 Toen Kenan zeventig jaar geleefd had, verwekte hij Mahalalel. En Kenan leefde, nadat
13 hij Mahalalel verwekt had, achthonderd veertig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren
14 al de dagen van Kenan negenhonderd tien jaar; en hij stierf.

- 15 Toen Mahalalel vijfenzestig jaar geleefd had, verwekte hij Jered. En Mahalalel leefde,
16 nadat hij Jered verwekt had, achthonderd dertig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren
17 al de dagen van Mahalalel achthonderd vijfennegentig jaar; en hij stierf.

- 18 Toen Jered honderd tweeënzestig jaar geleefd had, verwekte hij Henoeh. En Jered
19 leefde, nadat hij Henoeh verwekt had, achthonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren
20 al de dagen van Jered negenhonderd tweeënzestig jaar; en hij stierf.

Toen Henoeh vijfenzestig jaar geleefd had, 21 verwekte hij Metuselach. En Henoeh wandelde met God, nadat hij Metuselach verwekt had, driehonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren al de dagen van Henoeh driehonderd vijfenzestig jaar. En Henoeh^c wandelde met God, en hij was niet meer, want God had hem opgenomen.

Toen Metuselach honderd zevenentachtig 25 jaar geleefd had, verwekte hij Lamech. En Metuselach leefde, nadat hij Lamech 26 verwekt had, zevenhonderd tweeëntachtig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. 27 Zo waren al de dagen van Metuselach negenhonderd negenenzestig jaar; en hij stierf.

Toen Lamech honderd tweeëntachtig jaar 28 geleefd had, verwekte hij een zoon, en gaf hem de naam Noach, zeggende: Deze zal ons troosten over de moeitevolle arbeid onzer handen op deze aardbodem, die de HERE vervloekt heeft. En Lamech leefde, nadat hij Noach verwekt had, vijfhonderd vijfennegentig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren al de dagen van Lamech zevenhonderd zevenenzeventig jaar; en hij stierf.

Toen Noach vijfhonderd jaar oud geworden was, verwekte Noach Sem, Cham en Jafet.

a Mt 19:4 *b* Mc 10:6 *b* Gn 1:27-28 *c* Heb 11:5 *d* Jud 14

Het huwelijk der zonen Gods 6:1-4

- 6 Toen de mensen zich op de aarde begonnen te vermenigvuldigen en hun dochters geboren werden, zagen de zonen Gods, dat de dochters der mensen schoon waren, en zij namen zich daaruit vrouwen, wie zij maar verkozen. En de HERE zeide: Mijn Geest zal niet altoos in de mens blijven, nu zij zich misgaan hebben; hij is vlees; zijn dagen zullen honderd twintig jaar zijn. De reuzen^a waren in die dagen op de aarde, en ook daarna, toen de zonen Gods tot de dochters der mensen kwamen, en zij hun (kinderen) baarden; dit zijn de geweldigen uit de voortijd, mannen van naam.

a Nu 13:33

De zondvloed 6:5-9:7

- Toen de HERE zag, dat de boosheid des mensen groot was op de aarde en al wat de overleggingen van zijn hart voortbrachten te allen tijde slechts boos was, berouwde het de HERE, dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem in zijn hart. En de HERE zeide: Ik zal de mensen, 7 die Ik geschapen heb, van de aardbodem

uitroeien, de mensen zowel als het vee en het kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, want het berouwt Mij, dat Ik hen gemaakt heb. Maar Noach^a vond genade in de ogen des HEREN.

9 Dit is de geschiedenis van Noach. Noach was onder zijn tijdgenoten een rechtvaardig en onberispelijk man;^b Noach wandelde met God. En Noach verwekte drie zonen: Sem, Cham en Jafet. De aarde nu was verdorven voor Gods aangezicht, en de aarde was vol geweldenarij. En God zag de aarde aan, en zie, zij was verdorven, want al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven.

13 Toen zeide God tot Noach: Het einde van al wat leeft is door Mij besloten, want door hun schuld is de aarde vol geweldenarij, en zie, Ik ga hen met de aarde verdelen.

14 Maak u een ark van goferhout; met vakken zult gij de ark maken en haar van binnen en van buiten met pek bestrijken. En zó zult gij haar maken: driehonderd el zal de lengte der ark zijn, vijftig el haar breedte en dertig el haar hoogte. Gij zult aan de ark een lichtopening maken, en een el van boven af zult gij die afwerken, en de ingang der ark zult gij in haar zijkant aanbrengen; met een onderste, een tweede en een derde verdieping zult gij haar maken. Want zie, Ik ga een watervloed over de aarde brengen om al wat leeft, waarin een levensgeest is, van onder de hemel te verdelen; alles wat op de aarde is, zal omkomen. Maar met u zal Ik mijn verbond oprichten, en gij zult in de ark gaan, gij en uw zonen en uw vrouw en de vrouwen uwer zonen met u. En van al wat leeft, van alle vlees, van alles zult gij één paar in de ark brengen om het met u in het leven te behouden; mannetje en wijfje zullen zij zijn. Van het gevogelte naar zijn aard en van het vee naar zijn aard, van al het kruipend gedierte van de aardbodem naar zijn aard, van alles zal één paar tot u komen om het in het leven te behouden. En gij, neem u van alle voedsel, dat gegeten wordt, en verzamel het bij u, opdat het voor u en voor hen tot spijsje zij. En Noach deed het;^c geheel zoals God het hem geboden had, deed hij.

7 En de HERE zeide tot Noach: Ga in de ark, gij en geheel uw huis, want u heb Ik in dit geslacht voor mijn aangezicht rechtvaardig bevonden. Van alle reine dieren zult gij zeven paar nemen, het mannetje en zijn wijfje, maar van de dieren, die niet rein zijn, één paar, het mannetje en zijn wijfje; ook van het gevogelte des hemels zeven paar, mannetjes en wijfjes, om het ge-

slacht in het leven te behouden op de gehele aarde. Want over nog zeven dagen zal Ik⁴ het op de aarde veertig dagen en veertig nachten doen regenen, en Ik zal alles wat bestaat, hetgeen Ik gemaakt heb, van de aardbodem verdelen. En Noach deed naar⁵ alles wat de HERE hem geboden had. En⁶ Noach was zeshonderd jaar oud, toen de watervloed over de aarde kwam. En Noach⁷ ging met zijn zonen en zijn vrouw en de vrouwen zijner zonen met hem, in de ark^d vanwege de wateren van de vloed. Van de⁸ reine dieren en van de dieren, die niet rein waren, van het gevogelte en (van) alles wat op de aarde kruipt, kwamen er twee aan⁹ twee tot Noach in de ark, mannetje en wijfje, zoals God Noach geboden had.

Na zeven dagen kwamen de wateren van de vloed over de aarde. In Noachs zeshonderdste levensjaar, in de tweede maand, op de zeventiende dag der maand, op die dag braken alle kolken der grote waterdiepten open en werden de sluizen des hemels geopend.^e En de slagregen was veertig dagen¹² en veertig nachten over de aarde. Op diezelfde dag gingen Noach en Sem, Cham en Jafet, Noachs zonen, en de vrouw van Noach en de drie vrouwen zijner zonen met hem in de ark, zij en al het wild gedierte naar zijn aard en al het vee naar zijn aard en al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, naar zijn aard en al het gevogelte naar zijn aard, alle vogels van allerlei gevederte; zij kwamen dan tot Noach in de ark twee aan twee, van al wat leeft, waarin een levensgeest is. En die kwamen, kwamen als mannetjes en wijfjes van al wat leeft, zoals God hem geboden had; en de HERE sloot de deur achter hem. En de vloed¹⁷ was veertig dagen over de aarde en de wateren wiesen en hieven de ark op, zodat zij oprees boven de aarde. Toen de wateren¹⁸ zeer toenamen en sterk wiesen boven de aarde, dreef de ark op de wateren. En de wateren namen geweldig sterk toe over de aarde, en alle hoge bergen onder de ganse hemel werden overdekt. Vijftien el daarboven stegen de wateren, en de bergen werden overdekt. En al wat leeft, dat zich op de²¹ aarde roert, het gevogelte, het vee en het wild gedierte en alle wemelend gedierte, dat op de aarde wemelt, benevens alle mensen, kwamen om. Alles, in welks neus de adem van de levensgeest was, alles wat op het droge was, stierf. Zo verdelgde Hij alles²³ wat bestond, wat op de aardbodem was, mensen zowel als vee en kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, zodat zij verdelgd werden van de aarde; Noach alleen

bleef over en wat met hem in de ark was.

24 En de wateren hadden de overhand over de aarde, honderd vijftig dagen lang.

8 Toen gedacht God Noach en al het wild gedierte en al het vee, dat met hem in de ark was, en God deed een wind over de aarde 2 strijken, zodat de wateren daalden. De kolken der waterdiepte en de sluizen des hemels werden toegesloten en de regen uit de 3 hemel hield op, en de wateren vloeiden gestadig van de aarde weg. Aldus namen de wateren na verloop van honderd vijftig dagen af. En in de zevende maand, op de 4 zeventiende dag der maand, bleef de ark vastzitten op het gebergte van Ararat. En de 5 wateren namen tot de tiende maand gestadig af; in de tiende maand, op de eerste der maand, werden de toppen der bergen zichtbaar.

6 Na verloop van veertig dagen opende Noach het venster, dat hij in de ark gemaakt had, en hij liet een raaf uit, en deze vloog heen en weer, totdat de wateren van 7 de aarde waren opgedroogd. Daarna liet hij een duif uit om te zien, of de wateren afgenomen waren van de aardbodem. Doch 8 de duif vond geen rustplaats voor het hol van haar voet en keerde tot hem in de ark terug, omdat op de gehele aarde water was, 9 en hij stak zijn hand uit, greep haar en bracht haar tot zich in de ark. Toen wachtte 10 hij nog zeven dagen en hij liet de duif weer uit de ark; tegen de avond kwam de 11 duif bij hem, en zie, een vers olijfblad was in haar snavel. Hieraan bemerkte Noach, dat de wateren afgenomen waren van de 12 aarde. Voorts wachtte hij nog zeven dagen en hij liet de duif uit, en zij keerde niet 13 weer tot hem terug. In het zeshonderd en eerste jaar, in de eerste (maand), op de eerste der maand, waren de wateren opgedroogd van de aarde; daarop verwijderde 14 Noach het luik van de ark, en hij zag uit, en zie, de aardbodem droogde op. In de tweede maand, op de zeventwintigste dag der maand, was de aarde droog.

15,16 En God sprak tot Noach: Ga uit de ark, gij en uw vrouw en uw zonen en de vrouwen 17 uwer zonen met u; doe al het gedierte dat met u is, van al wat leeft: het gevogelte, het vee en al het kruipend gedierte, dat op de 18 aarde kruipt, met u uitgaan, opdat zij wemelen op de aarde, en vruchtbaar zijn en 19 talrijk worden op de aarde. Toen ging Noach uit, en zijn zonen en zijn vrouw en de vrouwen zijner zonen met hem. Al het 20 wild gedierte, al het kruipend gedierte en al het gevogelte, alles wat zich op de aarde roert, naar hun geslachten, ging uit de ark.

En Noach bouwde een altaar voor de HERE, 20 en hij nam van al het reine vee en van al het reine gevogelte en bracht brandoffers op het altaar. Toen de HERE de liefelijke reuk 21 rook, zeide de HERE bij Zichzelf: Ik zal de aardbodem niet weer vervloeken om de mens, omdat het voortbrengsel van des 22 mensen hart boos is van zijn jeugd aan, en Ik zal al wat leeft niet weer slaan, zoals Ik gedaan heb. Voortaan zullen, zolang de 23 aarde bestaat, zaaiing en oogst, koude en hitte, zomer en winter, dag en nacht, niet ophouden.

9 En God zegende Noach en zijn zonen en zeide tot hen: Weest vruchtbaar, wordt talrijk en vervult de aarde.^f En de vrees en de 2 schrik voor u zij over al het gedierte der aarde en over al het gevogelte des hemels, al wat zich op de aardbodem roert en alle 3 vissen der zee; in uw hand zijn zij gegeven. Alles wat zich roert, wat leeft, zal u tot 4 spijsje zijn; Ik heb het u alles gegeven evenals het groene kruid. Alleen vlees met zijn 5 ziel, zijn bloed, zult gij niet eten.^g En waarlijk, Ik zal uw eigen bloed eisen; van al het gedierte zal Ik het eisen en van de mensen onderling zal Ik het leven des mensen eisen. Wie des mensen bloed vergiet,^h diens 6 bloed zal door de mens vergoten worden, want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt.ⁱ En gij, weest vruchtbaar en 7 wordt talrijk, wemelt op de aarde, ja, wordt talrijk daarop.^j

^a Mt 24:37 Lc 17:26 1 Pe 3:20 b 2 Pe 2:5 c Heb 11:7 d Mt 24:38-39 Lc 17:27 e 2 Pe 3:6 f Gn 1:28 g Lv 7:26-27, 17:10-14, 19:26 Dt 12:16, 23, 15:23 1 S 14:33 h Ex 20:13 i Gn 1:26 j Gn 1:28

Gods verbond met Noach 9:8-17

En God zeide tot Noach en tot zijn zonen 8 met hem: Zie, Ik richt mijn verbond op met 9 u en met uw nageslacht, en met alle levende wezens die bij u zijn: het gevogelte, het vee en het wild gedierte der aarde bij u, 10 allen, die uit de ark gegaan zijn, alle gedierte der aarde. Ik dan richt mijn verbond met 11 u op, dat voortaan niets dat leeft, meer door de wateren van de zondvloed zal worden uitgerooid, en dat er geen zondvloed meer wezen zal, om de aarde te verderven. En God zeide: Dit is het teken van het 12 verbond, dat Ik geef tussen Mij en u en alle levende wezens, die bij u zijn, voor alle volgende geslachten: mijn boog stel Ik in de 13 wolken, opdat die tot een teken zij van het verbond tussen Mij en de aarde. Wanneer 14 Ik dan wolken over de aarde breng en de boog in de wolken verschijnt, zal Ik mijn 15 verbond gedenken, dat tussen Mij en u en alle levende wezens van alle vlees bestaat,

zodat de wateren niet weer tot een vloed zullen worden om al wat leeft te verdoen.

- 16 Als de boog in de wolken is, dan zal Ik hem zien, zodat Ik mijn eeuwig verbond gedenk tussen God en alle levende wezens van alle
17 vlees, dat op aarde is. En God zeide tot Noach: Dit is het teken van het verbond, dat Ik heb opgericht tussen Mij en al wat op de aarde leeft.

Noach en zijn zonen 9:18-29

- 18 De zonen van Noach, die uit de ark gegaan waren, waren Sem, Cham en Jafet; Cham was de vader van Kanaän. Deze drie waren de zonen van Noach, en uit dezen is de gehele aarde bevolkt.
20 En Noach werd een landman en plantte een wijngaard. Toen hij van de wijn gedronken had, werd hij dronken en hij ontblootte zich in zijn tent. Toen zag Cham, de vader van Kanaän, zijns vaders naaktheid en hij vertelde het aan zijn beide broeders buiten. Daarop namen Sem en Jafet een mantel, legden die op hun beider schouders, liepen achterwaarts en bedekten huns vaders naaktheid, terwijl hun aangezicht afgewend was, zodat zij huns vaders naaktheid niet zagen. Toen Noach uit zijn roes ontwaakte en vernam, wat zijn jongste zoon hem aangedaan had, zeide hij: Vervloekt zij Kanaän, een knecht der
26 knechten zij hij voor zijn broeders. Voorts zeide hij: Geprezen zij de HERE, de God van Sem, maar Kanaän zij hem tot knecht. God breide Jafet uit, en hij wone in de tenten van Sem, en Kanaän zij hem tot knecht.
28 En Noach leefde na de vloed driehonderd
29 vijftig jaar; zo waren al de dagen van Noach negenhonderd vijftig jaar; en hij stierf.

De volkenlijst 10:1-32

- 10 Dit zijn de nakomelingen der zonen van Noach: Sem, Cham en Jafet; hun werden namelijk zonen geboren na de vloed.
2 De zonen van Jafet waren Gomer, Magog,
3 Madai, Javan, Tubal, Mesek en Tiras. En de zonen van Gomer waren Askenaz, Rifat en
4 Togarma. En de zonen van Javan waren Elisa, Tarsis, de Kittiers en de Dodanieten.
5 Naar dezen zijn de kustlanden der volken in hun landen verdeeld, elk naar zijn taal, naar hun geslachten, onder hun volken.
6 En de zonen van Cham waren Kus, Misraïm, Put en Kanaän. En de zonen van Kus: Seba, Chawila, Sabta, Rama en Sabteka; en de zonen van Rama waren Seba en Dedan.
8 En Kus verwekte Nimrod; deze was de eerste machthebber op de aarde; hij was een

geweldig jager voor het aangezicht des HEREN; daarom zegt men: Een geweldig jager voor het aangezicht des HEREN als Nimrod. En het begin van zijn koninkrijk was Babel, Erech, Akkad en Kalne, in het land Sinear. Uit dat land trok hij naar Assur en hij
11 bouwde Nineve, Rechobot-Ir, Kalach en Resen tussen Nineve en Kalach; dat is de grote stad. En Misraïm verwekte de Ludieten, de
13 Anamieten, de Lehabetien, de Naftuchieten, de Patrusieten, de Kasluchieten, uit
14 wie de Filistijnen zijn voortgekomen, en de Kaftorieten. En Kanaän verwekte Sidon,
15 zijn eerstgeborene, en Chet en de Jebusiet, 16 de Amoriet, de Girgasiet, de Chiwwiet, de
17 Arkiet, de Siniet, de Arwadiet, de Semariet en de Hamatiet; en daarna verspreidden
18 zich de geslachten van de Kanaäniet. En de grens van de Kanaäniet was van Sidon in de
19 richting van Gerar tot Gaza, in de richting van Sodom, Gomorra, Adma en Seboïm tot
20 Lesa. Dit waren de zonen van Cham naar hun geslachten, naar hun talen, in hun landen,
21 in hun volken.

En aan Sem, de vader van alle zonen van Eber, de oudere broeder van Jafet, werden eveneens (zonen) geboren. De zonen van Sem waren Elam, Assur, Arpaksad, Lud en Aram. En de zonen van Aram waren: Us,
23 Chul, Geter en Mas. En Arpaksad verwekte Selach, en Selach verwekte Eber. En aan
25 Eber werden twee zonen geboren; de naam van de ene was Peleg, want in zijn dagen werd de aarde verdeeld, en de naam van zijn broeder was Joktan. En Joktan verwekte
26 Almodad, Selef, Chasarmawet, Jerach, Hadoram, Uzal, Dikla, Obal, Abimaël, Seba,
27, 28 Ofir, Chawila en Jobab; deze allen waren de zonen van Joktan. En hun woonplaats
29 strekte zich uit van Mesa in de richting van Sefar, het gebergte in het Oosten. Dit waren
31 de zonen van Sem naar hun geslachten, naar hun talen, in hun landen, naar hun volken.

Dit zijn de geslachten der zonen van Noach naar hun afstammelingen, in hun volken. En van dezen verdeelden zich de volken op de aarde na de vloed.

De torenbouw van Babel 11:1-9

De gehele aarde nu was één van taal en één
11 van spraak. Toen zij oostwaarts trokken, 2 vonden zij een vlakte in het land Sinear, waar zij zich vestigden. En zij zeiden tot el-
3 kander: Welaan, laten wij tichelen maken en die goed bakken. En de tichel diende hun tot steen en het asfalt diende hun tot leem. Ook zeiden zij: Welaan, laten wij ons
4 een stad bouwen met een toren, waarvan

de top tot de hemel reikt, en laten wij ons een naam maken, opdat wij niet over de gehele aarde verstrooid worden. Toen daalde de HERE neder om de stad en de toren, die de mensenkinderen bouwden, te bezien, en de HERE zeide: Zie, het is één volk en zij allen hebben één taal. Dit is het begin van hun streven; nu zal niets van wat zij denken te doen voor hen onuitvoerbaar zijn. Welaan, laat Ons nederdalen en daar hun taal verwarren, zodat zij elkanders taal niet verstaan. Zo verstrooide de HERE hen vandaar over de gehele aarde, en zij staakten de bouw van de stad. Daarom noemt men haar Babel, omdat de HERE daar de taal der gehele aarde verward heeft en de HERE hen vandaar over de gehele aarde verstrooid heeft.

De nakomelingen van Sem 11:10-32

Dit zijn de nakomelingen van Sem. Toen Sem honderd jaar oud was, verwekte hij Arpaksad, twee jaar na de vloed. En Sem leefde, nadat hij Arpaksad verwekt had, vijfhonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Arpaksad vijfendertig jaar geleefd had, verwekte hij Selach. En Arpaksad leefde, nadat hij Selach verwekt had, vierhonderd drie jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Selach dertig jaar geleefd had, verwekte hij Eber. En Selach leefde, nadat hij Eber verwekt had, vierhonderd drie jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Eber vierendertig jaar geleefd had, verwekte hij Peleg. En Eber leefde, nadat hij Peleg verwekt had, vierhonderd dertig jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Peleg dertig jaar geleefd had, verwekte hij Reü. En Peleg leefde, nadat hij Reü verwekt had, tweehonderd negen jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Reü tweëndertig jaar geleefd had, verwekte hij Serug. En Reü leefde, nadat hij Serug verwekt had, tweehonderd zeven jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Serug dertig jaar geleefd had, verwekte hij Nachor. En Serug leefde, nadat hij Nachor verwekt had, tweehonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Nachor negenentwintig jaar geleefd had, verwekte hij Terach. En Nachor leefde, nadat hij Terach verwekt had, honderd negentien jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Toen Terach zeventig jaar geleefd had, verwekte hij Abram, Nachor en Haran. En dit zijn de nakomelingen van Terach: Terach verwekte Abram, Nachor en Haran, en Haran verwekte Lot. En Haran stierf bij het leven van zijn vader Terach in

zijn geboorteland, in Ur der Chaldeeën. En Abram en Nachor namen zich vrouwen; de naam van Abrams vrouw was Sarai, en de naam van Nachors vrouw was Milka, de dochter van Haran, de vader van Milka en Jiska. Sarai nu was onvruchtbaar; zij had geen kinderen. En Terach nam zijn zoon Abram en Lot, de zoon van Haran, zijn kleinzoon, en Sarai, zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram; en hij deed hen wegtrekken uit Ur der Chaldeeën om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen te Haran en bleven daar. En de dagen van Terach waren tweehonderd vijf jaar, en Terach stierf te Haran.

De roeping van Abram 12:1-9

De HERE nu zeide tot Abram: Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal;^a Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt zal Ik vervloeken,^b en met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.^c

Toen ging Abram, zoals de HERE tot hem gesproken had, en Lot ging met hem; en Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran trok. Abram nu nam zijn vrouw Sarai en Lot, zijns broeders zoon, en al hun have, die zij verworven hadden, en de lieden, die zij in Haran verkregen hadden, en zij trokken uit om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen in het land Kanaän. En Abram trok het land door tot de plek bij Sichem, tot de terebint More; en de Kanaänieten waren toen in het land.

Toen verscheen de HERE aan Abram en zeide: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven.^d En hij bouwde daar een altaar voor de HERE, die hem verschenen was. Toen brak hij vandaar op naar het gebergte ten oosten van Betel, en hij spande zijn tent, met Betel tegen het westen en Ai tegen het oosten, en hij bouwde daar een altaar voor de HERE en riep de naam des HEREN aan. Daarna trok Abram steeds verder, naar het Zuiderland.

^a Hnd 7:2-3 Heb 11:8 b Gn 27:29 Nu 24:9 c Gn 18:18, 22:18, 26:4, 28:14 Gal 3:8 d Gn 13:15, 15:18, 17:8, 28:13 Dt 6:10-11, 30:20, 33:1 Ri 2:1 Hnd 7:5 Gal 3:16

Abram in Egypte 12:10-20

Toen er hongersnood in het land uitbrak, trok Abram naar Egypte, om daar als vreemdeling te vertoeven, want de hongersnood was zwaar in het land. Toen hij op het punt stond Egypte binnen te trek-

ken, zeide hij tot zijn vrouw Sarai: Zie toch, ik weet, dat gij een vrouw zijt schoon van uiterlijk. Wanneer de Egyptenaren u zien, zullen zij zeggen: Dit is zijn vrouw; en zij zullen mij doden, en u in het leven laten. Zeg toch, dat gij mijn zuster zijt,^a opdat het mij om uwentwil welga, en ik om uwentwil in het leven moge blijven. Zodra Abram Egypte binnentrok, zagen de Egyptenaren, dat de vrouw zeer schoon was; en toen de vorsten van Farao haar zagen, roemden zij haar bij Farao, zodat de vrouw naar het huis van Farao gehaald werd. En hij deed Abram wél om harentwil, zodat hij schapen, runderen, ezels, slaven, slavinnen, ezelinnen en kamelen ontving. Maar de HERE sloeg Farao met zware plagen, evenals zijn huis, ter oorzaak van Sarai, de vrouw van Abram. Toen riep Farao Abram en zeide: Wat hebt gij mij daar aangedaan? Waarom hebt gij mij niet meegedeeld, dat zij uw vrouw is? Waarom hebt gij gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar mij tot vrouw genomen heb? En nu, ziehier uw vrouw, neem haar en ga heen. En Farao gaf enige mannen omtrent hem opdracht, en zij deden hem, zijn vrouw en al wat hij bezat, uitgeleide.

^a Gn 20:2, 26:7

13 *Abram en Lot scheiden van elkander 13:1-18*
 En Abram trok uit Egypte naar het Zuiderland, hij en zijn vrouw en al wat hij bezat, en Lot met hem. Abram nu was zeer rijk aan vee, aan zilver en aan goud. En hij ging van de ene pleisterplaats naar de andere, uit het Zuiderland tot bij Betel, de plaats, waar zijn tent in het eerst gestaan had, tussen Betel en Ai, naar de plaats van het altaar, dat hij daar vroeger gemaakt had, en Abram riep daar de naam des HEREN aan. En ook Lot, die met Abram mede ging, had schapen en runderen en tenten. Maar het land liet niet toe, dat zij tezamen bleven wonen, want hun have was talrijk, zodat zij niet tezamen konden wonen. Daardoor ontstond er twist tussen de herders van Abrams vee en de herders van Lots vee. De Kanaänieten nu en de Perizzieten woonden toen in het land. Dus zeide Abram tot Lot: Laat er toch geen twist zijn tussen mij en u, en tussen mijn herders en uw herders, want wij zijn mannen broeders. Ligt het gehele land niet voor u open? Scheid u toch van mij af; hetzij naar links, dan ga ik rechts, hetzij naar rechts, dan ga ik links. Toen sloeg Lot zijn ogen op en zag, dat de gehele streek van de Jordaan rijk aan water was; voordat de HERE Sodom en Gomorra

verwoest had, was zij tot Soar toe als de hof des HEREN,^a als het land Egypte. Dus koos Lot voor zich de gehele streek van de Jordaan, en Lot brak op naar het oosten; en zij scheidden van elkander. Abram bleef wonen in het land Kanaän en Lot vestigde zich in de steden van de Streek, en sloeg zijn tenten op tot bij Sodom. De mannen van Sodom nu waren zeer slecht en zondig tegenover de HERE.

En de HERE zeide tot Abram, nadat Lot zich van hem gescheiden had: Sla toch uw ogen op, en zie van de plaats, waar gij zijt, naar het noorden, zuiden, oosten en westen, want het gehele land, dat gij ziet, zal Ik u en uw nageslacht voor altoos geven.^b En Ik zal uw nageslacht maken als het stof der aarde, zodat, indien iemand het stof der aarde zou kunnen tellen, ook uw nageslacht te tellen zou zijn.^c Sta op, doorwand del het land in zijn lengte en breedte, want u zal Ik het geven. Daarna sloeg Abram zijn tenten op en ging wonen bij de terebinten van Mamre, bij Hebron,^d en hij bouwde daar een altaar voor de HERE.

^a Gn 2:10 b Gn 12:7, 28:13 Hnd 7:5 c 2 Kr 1:9 d Gn 35:27

Abrams overwinning op de koningen van het Oosten 14:1-17

Het gebeurde nu in de dagen van Amrafel, de koning van Sinear, Arjok, de koning van Ellasar, Kedorlaomer, de koning van Elam, en Tidal, de koning der volken, dat dezen oorlog voerden tegen Bera, de koning van Sodom, Birsá, de koning van Gomorra, Sinab, de koning van Adma, Semeber, de koning van Seboim, en de koning van Bela, dat is Soar. Deze allen kwamen in bondgenootschap naar het dal Siddim, dat is de Zoutzee. Twaalf jaar hadden zij Kedorlaomer gediend en in het dertiende jaar waren zij in opstand gekomen; en in het veertiende jaar kwam Kedorlaomer met de koningen die bij hem waren, en zij sloegen de Refaïeten te Asterot-Karnaim, de Zuzieten te Ham, de Emieten te Sawe-Kirjataim en de Chorieten op hun gebergte Seir tot El-Paran, dat aan de rand der woestijn ligt. Daarna keerden zij terug en kwamen te En-Mispat, dat is Kades, en sloegen het gehele gebied van de Amalekieten, en ook de Amorieten, die te Chaseson-Tamar woonden. Toen rukten de koning van Sodom, de koning van Gomorra, de koning van Adma, de koning van Seboim en de koning van Bela, dat is Soar, uit en zij stelden zich tegen hen in slagorde in het dal Siddim, tegen Kedorlaomer, de koning van Elam, Tidal, de koning der volken, Amrafel, de koning van Si-

near, en Arjok, de koning van Ellasar, vier
 10 koningen tegen vijf. Het dal Siddim nu was
 vol asfaltputten. Toen de koning van So-
 dom en die van Gomorra vluchtten, vielen
 zij daarin, en de overgeblevenen vluchtten
 11 naar het gebergte. En zij namen al de have
 van Sodom en Gomorra en al hun voedsel
 12 en trokken af. Ook namen zij Lot mede, de
 zoon van Abrams broeder, en zijn have, en
 trokken af – hij nu woonde te Sodom.
 13 Toen kwam een vluchteling en deelde dit
 mede aan de Hebreëer Abram, – hij nu
 woonde bij de terebinten van de Amoriet
 Mamre, de broeder van Eskol en Aner, die
 14 Abrams bondgenoten waren. Toen Abram
 hoorde, dat zijn broeder als gevangene was
 weggevoerd, bracht hij zijn geoeffenden, de-
 genen die in zijn huis geboren waren, in de
 15 strijd, driehonderd achttien man, en ach-
 tervolgde hen tot Dan toe. En zij verdeel-
 den zich des nachts tegen hen in troepen,
 hij en zijn slaven, en versloegen hen en ach-
 16 tervolgden hen tot Choba toe, dat ten noor-
 den van Damascus ligt. En hij bracht al de
 have terug, en ook zijn broeder Lot en
 diens have bracht hij terug, evenals de
 17 vrouwen en het volk. Toen ging de koning
 van Sodom uit, hem tegemoet, nadat hij te-
 ruggekeerd was van het verslaan van Ke-
 dorlaomer en de koningen die met hem wa-
 ren, naar het dal Sawe, dat is het Konings-
 dal.

Abrams ontmoeting met Melchisedek 14:18-24

18 En Melchisedek,^a de koning van Salem,
 bracht brood en wijn; hij nu was een pries-
 19 ter van God, de Allerhoogste. En hij zegen-
 de hem en zeide: Gezegend zij Abram door
 God, de Allerhoogste, de Schepper van hem-
 20 mel en aarde, en geprezen zij God, de Aller-
 hoogste, die uw vijanden in uw macht
 heeft overgeleverd. En hij gaf hem van alles
 de tienden.
 21 De koning van Sodom nu zeide tot Abram:
 Geef mij de mensen, en behoud de have voor
 22 u. Doch Abram zeide tot de koning van So-
 dom: Ik zweer bij de HERE, bij God, de Aller-
 hoogste, de Schepper van hemel en aarde:
 23 Zelfs geen draad of schoenriem, ja niets van
 het uwe zal ik nemen, opdat gij niet kunt
 24 zeggen: Ik heb Abram rijk gemaakt! Geens-
 zins, alleen wat de knechten hebben ver-
 teerd en het aandeel der mannen, die met
 mij gegaan zijn, Aner, Eskol en Mamre, la-
 ten die hun aandeel ontvangen.

^a Heb 7:1-10

Abram in een gezicht: Vrees niet, Abram, Ik
 ben uw schild; uw loon zal zeer groot zijn.
 En Abram zeide: Here HERE, wat zult Gij
 2 mij geven, daar ik kinderloos heenga en de
 bezitter van mijn huis, dat zal deze Damas-
 cener Eliëzer zijn. En Abram zeide: Zie, mij
 3 hebt Gij geen nakroost gegeven, en nu
 moet een onderhorige mijn erfgenaam
 zijn. En zie, het woord des HEREN kwam tot
 4 hem: Deze zal uw erfgenaam niet zijn,
 maar uw lieflijke zoon, die zal uw erfge-
 naam zijn. Toen leidde Hij hem naar bui-
 5 ten, en zeide: Zie toch op naar de hemel en
 tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en
 Hij zeide tot hem: Zo zal uw nageslacht
 zijn.^d En hij geloofde in de HERE, en Hij re-
 6 kende het hem toe als gerechtigheid.^b

En Hij zeide tot hem: Ik ben de HERE, die u
 7 uit Ur der Chaldeeën heb geleid om u dit
 land in bezit te geven. En hij zeide: Here
 8 HERE, waaraan zal ik weten, dat ik het be-
 zitten zal? En Hij zeide tot hem: Haal Mij
 9 een driejarige jonge koe, een driejarige
 geit, een driejarige ram, een tortelduif en
 een jonge duif. Hij haalde die alle voor
 10 Hem, deelde ze middendoor en legde de
 stukken tegenover elkander, maar het ge-
 vogelte deelde hij niet. Toen de roofvogels
 11 op de dode dieren neerstreken, joeg Abram
 ze weg.

Toen de zon op het punt stond onder te
 12 gaan, viel een diepe slaap op Abram. En zie,
 hem overviel een angstwekkende, dikke
 duisternis. En Hij zeide tot Abram: Weet
 13 voorzeker, dat uw nakomelingen vreemde-
 lingen zullen zijn in een land, dat het hun-
 ne niet is, en dat zij hen dienen zullen, en
 dat die hen zullen verdrukken, vierhonderd
 14 jaar.^c Doch ook het volk, dat zij zullen
 dienen, zal Ik richten, en daarna zullen zij
 met grote have uittrekken.^d Maar gij zult
 15 in vrede tot uw vaderen gaan; gij zult in
 hoge ouderdom begraven worden. Het
 16 vierde geslacht echter zal hierheen weder-
 keren, want eerder is de maat van de onge-
 rechtigheid der Amorieten niet vol.

Toen de zon was ondergegaan, en er dikke
 duisternis was, zie, een rokende oven met
 een vurige fakkel, welke tussen die stukken
 doorging. Te dien dage sloot de HERE een
 18 verbond met Abram, zeggende: Aan uw na-
 geslacht zal Ik dit land geven,^e van de rivier
 van Egypte tot de grote rivier, de rivier de
 Eufraat: de Keniet, de Kenizziet, de Kadmo-
 19 niet, de Hethiet, de Perizziet, de Refaïeten,
 20 de Amoriet, de Kanaäniet, de Girgasiet en
 de Jebusiet.^f

^a Gn 22:17 Dt 1:10 Rom 4:18 Heb 11:12 ^b Rom 4:3 Gal 3:6
^c Jak 2:23 ^d Ex 1:1-14 Hnd 7:6 ^e Ex 12:40-41 Hnd 7:7 ^e Gn 12:7
 Hnd 7:5 ^f 1 K 4:21

Belofte en teken 15:1-21

15 Hierna kwam het woord des HEREN tot

Hagars vlucht voor Sarai 16:1-16

16 Sarai nu, de vrouw van Abram, schonk hem geen kinderen, en zij had een Egyptische slavin, wier naam was Hagar. En Sarai zeide tot Abram: Zie toch, de HERE heeft mij niet vergund te baren; ga toch tot mijn slavin; misschien zal ik uit haar gebouwd worden. En Abram luisterde naar Sarai. En Sarai, de vrouw van Abram, nam Hagar, de Egyptische, haar slavin, nadat Abram tien jaar in het land Kanaän gewoond had, en gaf haar aan haar man Abram tot vrouw. En hij ging tot Hagar en zij werd zwanger; toen zij zag, dat zij zwanger geworden was, was haar meesteres verachtelijk in haar ogen. Toen zeide Sarai tot Abram: De krenking mij aangedaan, komt voor uw rekening; ik heb mijn slavin in uw schoot gegeven, en nu zij ziet, dat zij zwanger geworden is, ben ik verachtelijk in haar ogen; de HERE doe recht tussen mij en u. En Abram zeide tot Sarai: Zie, uw slavin is in uw macht; doe met haar wat goed is in uw ogen. Toen vernederde Sarai haar, en zij vluchtte van haar weg.

7 En de Engel des HEREN trof haar aan bij een waterbron in de woestijn, bij de bron aan de weg naar Sur. En Hij zeide: Hagar, slavin van Sarai, vanwaar komt gij en waarheen gaat gij? En zij zeide: Ik ben op de vlucht voor mijn meesteres Sarai. En de Engel des HEREN zeide tot haar: Keer naar uw meesteres terug en verneder u onder haar hand. En de Engel des HEREN zeide tot haar: Ik zal uw nageslacht zeer talrijk maken, zodat het vanwege de menigte niet geteld kan worden. Voorts zeide de Engel des HEREN tot haar: Zie, gij zijt zwanger, en zult een zoon baren, en hem Ismaël noemen, want de HERE heeft naar uw ellende gehoord. Hij zal een wilde ezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn en de hand van allen tegen hem, en hij zal ten aanschouwen van al zijn broederen wonen. Toen noemde zij de naam des HEREN, die tot haar gesproken had: Gij zijt een God des aanzijns; want, zeide zij, heb ik hier ook omgezien naar Hem, die naar mij ziet?

14 Daarom noemt men die put: de put Lachai-Roï; zie, hij is tussen Kades en Bered.

15 En Hagar baarde Abram een zoon^d en Abram noemde de zoon, die Hagar gebaard had, Ismaël. En Abram was zesentachtig jaar oud, toen Hagar Ismaël aan Abram baarde.

^aGal 4:22-31

was, verscheen de HERE aan Abram en zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wandel voor mijn aangezicht, en wees onberispelijk; Ik zal mijn verbond tussen Mij en u stellen, en u uitermate talrijk maken. Toen wierp Abram zich op zijn aangezicht en God sprak tot hem: Wat Mij aangaat, zie, mijn verbond is met u, en gij zult de vader van een menigte volken worden; en gij zult niet meer Abram genoemd worden, maar uw naam zal zijn Abraham, omdat Ik u tot een vader van een menigte volken gesteld heb.^a Ik zal u uitermate vruchtbaar maken en u tot volken stellen, en koningen zullen uit u voortkomen. Ik zal mijn verbond oprichten tussen Mij en u en uw nageslacht in hun geslachten, tot een eeuwig verbond,^b om u en uw nageslacht tot een God te zijn. Ik zal aan u en uw nageslacht het land, waarin gij als vreemdeling vertoeft, het ganse land Kanaän, tot een altoosdurende bezitting geven,^c en Ik zal hun tot een God zijn.

Voorts zeide God tot Abraham: En wat u aangaat, gij zult mijn verbond houden, gij en uw nageslacht, in hun geslachten. Dit is mijn verbond, dat gij zult houden tussen Mij en u en uw nageslacht: dat bij u al wat mannelijk is besneden worde;^d gij zult het vlees van uw voorhuid laten besnijden, en dat zal tot een teken van het verbond zijn tussen Mij en u. Wie acht dagen oud is, zal bij u besneden worden,^e al wat mannelijk is in uw geslachten: zowel wie in uw huis geboren is, als wie van enige vreemdeling voor geld is gekocht, doch niet van uw nageslacht is. Wie in uw huis geboren is en wie door u voor geld gekocht is, moet voorzeker besneden worden; zo zal mijn verbond in uw vlees zijn tot een eeuwig verbond. En de onbesnedene, de man namelijk, die het vlees van zijn voorhuid niet laat besnijden, die mens zal uitgeroefd worden uit zijn volksgenoten: hij heeft mijn verbond verbroken.

Verder zeide God tot Abraham: Wat uw vrouw Sarai betreft, gij zult haar niet Sarai noemen, maar Sara zal haar naam zijn. En Ik zal haar zegenen, en ook zal Ik u uit haar een zoon schenken, ja, Ik zal haar zegenen, zodat zij tot volken worden zal; koningen van volken zullen uit haar voortkomen. Toen wierp Abraham zich op zijn aangezicht, lachte en zeide bij zichzelf: Zal dan aan een honderdjarige een kind geboren worden, en zal Sara, een negentigjarige, baren? En Abraham zeide tot God: Och, 18 mocht Ismaël voor u aangezicht leven! Maar God zeide: Neen, maar uw vrouw 19

Gods verbond met Abram 17:1-27

17 Toen Abram negennegentig jaar oud

Sara zal u een zoon baren, en gij zult hem
 20 voor zijn nageslacht. En wat Ismaël be-
 treft, Ik heb u verhoord; zie, Ik zal hem ze-
 genen, hem vruchtbaar doen zijn en uiter-
 mate talrijk maken; twaalf vorsten zal hij
 21 verwekken, en Ik zal hem tot een groot
 volk stellen. Maar mijn verbond zal Ik op-
 22 richten met Isaak, die Sara u op deze zelfde
 tijd in het volgend jaar baren zal. Toen God
 geëindigd had met hem te spreken, voer
 Hij van Abraham op.

23 Daarop nam Abraham zijn zoon Ismaël
 en allen die in zijn huis geboren waren,
 ook allen die door hem voor geld gekocht
 waren, al wat mannelijk was onder Abra-
 hams huisgenoten, en hij besneed het vlees
 van hun voorhuid op diezelfde dag, zoals
 24 God tot hem gesproken had. En Abraham
 was negenennegentig jaar oud, toen hij
 het vlees van zijn voorhuid liet besnijden.
 25 En zijn zoon Ismaël was dertien jaar oud,
 toen hij het vlees van zijn voorhuid liet be-
 26 snijden. Op diezelfde dag werden Abraham
 27 en zijn zoon Ismaël besneden. En al zijn
 huisgenoten, zowel die in zijn huis gebo-
 ren, als die van een vreemdeling voor geld
 gekocht waren, werden met hem besne-
 den.

a Rom 4:13, 17 b Ri 2:1 Lc 1:55 c Gn 12:7, 35:12 Ex 32:13 Lv
 26:42 Hnd 7:5 d Hnd 7:8 Rom 4:11 e Gn 21:4 Lv 12:3

18 *God belooft Abraham opnieuw een zoon* 18:1-15
 En de HERE verscheen aan hem bij de tere-
 binten van Mamre, terwijl hij op het heest
 2 van de dag in de ingang der tent zat. En hij
 sloeg zijn ogen op en zag, en zie, drie man-
 3 nen stonden bij hem; toen hij hen zag, liep
 hij hun uit de ingang van zijn tent tege-
 4 moet, en boog zich ter aarde; en hij zeide:
 Mijn heer, indien ik uw genegenheid ge-
 wonnen heb, ga dan niet aan uw knecht
 5 voorbij.^a Laat toch een weinig water ge-
 haald worden, en wast uw voeten en vlijt u
 6 neder onder de boom; dan wil ik een bete
 broods gaan halen, opdat gij uw hart ver-
 sterkt; daarna kunt gij verder trekken;
 daartoe zijt gij immers langs uw knecht ge-
 7 trokken? En zij zeiden: Doe zoals gij ge-
 sproken hebt. Toen spoedde Abraham zich
 naar de tent tot Sara, en zeide: Haast u!
 Drie maten fijn meel! Kneed het en bereid
 8 koeken! En Abraham liep naar de runde-
 ren, nam een kalf, mals en goed, en gaf het
 aan een knecht, en deze haastte zich om
 9 het te bereiden. Ook nam hij boter en melk
 en het kalf, dat hij bereid had, en zette het
 hun voor; en hij stond onder de boom bij

hen, terwijl zij aten. Toen zeiden zij tot 9
 hem: Waar is uw vrouw Sara? En hij zeide:
 Daar, in de tent. En Hij zeide: Voorzeker zal 10
 Ik over een jaar tot u wederkeren, en dan
 zal uw vrouw Sara een zoon hebben.^b En
 Sara luisterde bij de ingang der tent, die
 zich achter Hem bevond. Abraham nu en 11
 Sara waren oud en hoogbejaard; het ging
 Sara niet meer naar de wijze der vrouwen.
 Dus lachte Sara in zichzelf, denkende: Zal 12
 ik wellust hebben, nadat ik vervallen ben,
 terwijl mijn heer^c oud is? Toen zeide de 13
 HERE tot Abraham: Waarom lacht Sara
 daar en zegt: Zal ik werkelijk baren, terwijl
 ik oud geworden ben? Zou voor de HERE 14
 iets te wonderlijk zijn?^d Te bestemder tijd,
 over een jaar, zal Ik tot u wederkeren, en
 Sara zal een zoon hebben. Toen loochende 15
 Sara het: Ik heb niet gelachen, want zij was
 bevreesd; doch Hij zeide: Neen, gij hebt wel
 gelachen.

a Heb 13:2 b Rom 9:9 c 1 Pe 3:6 d Lc 1:37

Abrahams voorbede voor Sodom 18:16-33

Toen vertrokken die mannen vandaar en 16
 zagen in de richting van Sodom; en Abra-
 ham ging met hen mede om hen uitgeleide
 te doen. En de HERE dacht: Zou Ik voor 17
 Abraham verbergen wat Ik ga doen? Abra-
 ham immers zal voorzeker tot een groot en
 18 machtig volk worden en met hem zullen
 alle volken der aarde gezegend worden;
 want Ik heb hem gekend, opdat hij gebie-
 19 den zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem
 de weg des HEREN zouden bewaren door ge-
 rechtigheid en recht te doen, opdat de
 HERE aan Abraham vervulle wat Hij over
 hem gesproken heeft. Daarop zeide de 20
 HERE: Het geroep over Sodom en Gomorra
 is voorwaar groot, en haar zonde is voor-
 21 waar zeer zwaar. Ik wil nederdalen om te
 zien, of zij inderdaad gedaan hebben naar
 het geroep, dat tot Mij gekomen is, of niet;
 Ik wil het weten.

Toen wendden die mannen zich vandaar 22
 en gingen naar Sodom, maar Abraham
 bleef nog staan voor de HERE. En Abraham 23
 trad nader en zeide: Zult Gij dan de recht-
 vaardige met de goddeloze verdelen? Mis-
 24 schien zullen er vijftig rechtvaardigen in
 de stad zijn; zult Gij haar dan verdelen, en
 aan de plaats geen vergiffenis schenken ter
 wille van de vijftig rechtvaardigen, die in
 haar zijn? Het zij verre van U, aldus te han-
 25 delen, de rechtvaardige te doden met de
 goddeloze, zodat de rechtvaardige zou zijn
 gelijk de goddeloze; verre zij het van U; zou
 de Rechter der ganse aarde geen recht
 doen? En de HERE zeide: Indien Ik te Sodom 26

vijftig rechtvaardigen in de stad vind, zal Ik de gehele plaats vergiffenis schenken om hunnentwil. En Abraham antwoordde: Zie toch, ik heb mij verstout tot de Here te spreken, hoewel ik stof en as ben. Misschien ontbreken er aan de vijftig rechtvaardigen vijf; zult Gij dan om die vijf de gehele stad verwoesten? En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten, indien Ik er vijfenveertig vind. En hij sprak verder tot Hem en zeide: Misschien worden er daar veertig gevonden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen ter wille van de veertig. En hij zeide: De HERE worde toch niet toornig, als ik nog eens spreek; misschien worden er daar dertig gevonden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen, indien Ik er daar dertig vind. En hij zeide: Zie toch, ik heb mij verstout tot de Here te spreken; misschien worden er daar twintig gevonden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten ter wille van de twintig. En hij zeide: De Here worde toch niet toornig, als ik nog eenmaal spreek; misschien worden er daar tien gevonden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten ter wille van de tien. Toen ging de HERE weg, nadat Hij geëindigd had tot Abraham te spreken, en Abraham keerde naar zijn woonplaats terug.

De verwoesting van Sodom 19:1-29

19 En de twee engelen^a kwamen in de avond te Sodom. Lot zat in de poort van Sodom en toen Lot hen zag, stond hij op, ging hun tegemoet, boog zich neder met het aangezicht ter aarde, en zeide: Zie toch, mijne heren, neemt toch uw intrek in het huis van uw knecht, overnacht en wast uw voeten, dan kunt gij morgenvroeg uws weegs gaan. Maar zij zeiden: Neen, wij zullen de nacht op het plein doorbrengen. Toen hij echter sterk bij hen aandrong, namen zij bij hem hun intrek en kwamen in zijn huis; en hij bereidde voor hen een maaltijd en bakte ongezuurde koeken, en zij aten. Zij hadden zich nog niet ter ruste gelegd, of de mannen der stad, de mannen van Sodom, omsingelden het huis, van jong tot oud, de gehele bevolking, niemand uitgezonderd, en zij riepen Lot toe en zeiden tot hem: Waar zijn de mannen, die vannacht bij u gekomen zijn? Breng hen bij ons buiten, opdat wij met hen gemeenschap hebben. Toen ging Lot tot hen naar buiten, maar de deur sloot hij achter zich toe, en hij zeide: Mijn broeders, doet toch geen kwaad; zie toch, ik heb twee dochters, die met geen man gemeenschap hebben gehad; laat mij die tot u naar buiten brengen en doet met haar, zoals goed is in uw ogen; alleen doet

deze mannen niets, want daartoe zijn zij onder de schaduw van mijn dak gekomen. Maar zij zeiden: Ga op zij! En zij zeiden: Deze ene is als vreemdeling komen vertoeven om ons geheel en al de wet te stellen! Nu zullen wij u meer kwaad doen dan hun. En zij drongen sterk op tegen de man, tegen Lot, en kwamen naderbij om de deur open te breken. Maar die mannen staken hun hand uit, trokken Lot tot zich naar binnen en sloten de deur. En de lieden, die bij de ingang van het huis waren, sloegen zij met blindheid, van klein tot groot, zodat zij zich tevergeefs moeite gaven om de ingang te vinden.

Toen zeiden die mannen tot Lot: Wie hebt gij hier nog meer? Schoonzoons, of uw zonen, uw dochters, of wie gij ook in de stad hebt, voer hen uit deze plaats, want wij gaan deze plaats verwoesten; want groot is het geroep over haar voor de HERE; daarom heeft de HERE ons gezonden om haar te verwoesten. Toen ging Lot heen en sprak tot zijn schoonzoons, die met zijn dochters zouden trouwen, en zeide: Staat op, verlaat deze plaats, want de HERE gaat de stad verwoesten. Maar hij was in de ogen van zijn schoonzoons als iemand, die schertste.

Toen de dageraad gekomen was, drongen 15 de engelen bij Lot op spoed aan en zeiden: Sta op, neem uw vrouw en uw beide dochters, die zich hier bevinden, opdat gij niet vanwege de ongerechtigheid der stad verdeldg wordt. En toen hij talmde, grepen 16 de mannen hem en zijn vrouw en zijn beide dochters bij de hand, omdat de HERE hem wilde sparen, en leidden hem uit en brachten hem buiten de stad.^b En zodra zij hen 17 naar buiten geleid hadden, zeide een van hen: Vlucht om uws levens wil; zie niet om, en sta nergens in de Streek stil; vlucht naar het gebergte, opdat gij niet verdeldg wordt. En Lot zeide tot hen: Neen toch, mijn heer. 18 Zie toch, uw knecht heeft genade gevonden in uw ogen, en gij hebt mij een grote weldaad bewezen door mij in het leven te behouden, maar ik zal niet naar het gebergte kunnen ontkomen, zonder dat het onheil mij achterhaalt en ik sterf. Zie toch, 20 gindse stad is dicht genoeg bij om daarheen de wijk te nemen; zij is maar klein; laat mij toch daarheen vluchten; zij is immers klein? Dan zal ik in het leven blijven. Toen zeide hij tot hem: Zie, ik zal u ook in 21 dit opzicht ter wille zijn, dat ik de stad, waarvan gij gesproken hebt, niet zal omkeren. Haast u, vlucht daarheen, want ik zal 22 niets kunnen doen, voordat gij daar aangekomen zijt. Daarom noemt men die stad 23

Soar. De zon was over de aarde opgegaan, toen Lot te Soar aankwam.

- 24 Toen liet de HERE zwavel en vuur op Sodom en Gomorra regenen, van de HERE, uit de hemel; en Hij keerde die steden om,^e belevens de gehele Streek, met al de inwoners der steden en het gewas van de aardbodem. Maar zijn vrouw, die achter hem liep, zag om, en werd een zoutpilaar.^d
- 27 Toen Abraham zich vroeg in de morgen begaf naar de plaats, waar hij voor de HERE gestaan had, en uitzag in de richting van Sodom en Gomorra en het gehele land van de Streek, zag hij, en zie, de rook van de aarde steeg op als de rook van een smeltoven.^f
- 29 Toen God de steden der Streek verwoestte, gedacht God Abraham, en Hij leidde Lot uit het midden der omkering, toen Hij de steden waarin Lot gewoond had, omkeerde.

^a Heb 13:2 b 2 Pe 2:7 c Dt 29:23 Mt 10:15, 11:23-24 Lc 10:12, 17:29 2 Pe 2:6 Jud 7 d Lc 17:32 e Op 9:2

Lot en zijn dochters 19:30-38

- 30 En Lot trok op uit Soar en vestigde zich met zijn beide dochters op het gebergte, want hij durfde niet in Soar te blijven, en hij ging wonen in een spelonk, hij met zijn beide dochters. En de eerstgeborene zeide tot de jongste: Onze vader is oud, en daar is geen man in het land om tot ons te komen, naar de gewoonte der gehele aarde. Kom, laten wij onze vader wijn te drinken geven en bij hem nederliggen, opdat wij door onze vader aan nakroost het leven geven. Toen gaven zij in die nacht haar vader wijn te drinken, en de eerstgeborene ging naar binnen en legde zich bij haar vader neder, zonder dat hij er iets van merkte toen zij zich nederlegde of toen zij opstond. En de volgende morgen zeide de eerstgeborene tot de jongste: Zie, ik heb gisterennacht bij mijn vader gelegen; wij zullen hem ook deze nacht wijn te drinken geven, en ga gij dan naar binnen, en leg u bij hem neder, opdat wij door onze vader aan nakroost het leven geven. Zo gaven zij haar vader ook die nacht wijn te drinken, en de jongste stond op en legde zich bij hem neder, zonder dat hij er iets van merkte, toen zij zich nederlegde of toen zij opstond. En de beide dochters van Lot werden zwanger van haar vader. En de eerstgeborene baarde een zoon, en noemde hem Moab; hij is de vader van de tegenwoordige Moabieten. Ook de jongste baarde een zoon, en noemde hem Ben-Ammi; hij is de vader van de tegenwoordige Ammonieten.

Abraham en Abimelek van Gerar 20:1-18

Abraham nu brak vandaar op naar het Zuid-20
 erland en vestigde zich tussen Kades en Sur, en vertoefde als vreemdeling in Gerar. Daar Abraham van zijn vrouw Sara gezegd 2
 had: Zij is mijn zuster,⁴ liet Abimelek, de koning van Gerar, Sara weghalen. Maar 3
 God kwam des nachts in een droom tot Abimelek en zeide tot hem: Zie, gij zijt een kind des doods, omdat gij die vrouw genomen hebt, want zij is gehuwd. Abimelek nu 4
 was niet tot haar genaderd. En hij zeide: Here, zult Gij dan een rechtvaardig volk doden? Heeft hij zelf niet tot mij gezegd: Zij is 5
 mijn zuster? En zij heeft zelf ook gezegd: Hij is mijn broeder; in onschuld mijns harten en reinheid mijner handen heb ik dit gedaan. En God zeide tot hem in de droom: 6
 Ik weet ook, dat gij het in onschuld uws harten gedaan hebt, Ik heb u dan ook ervan weerhouden tegen Mij te zondigen; daarom heb Ik u niet toegelaten haar aan te raken. En nu, breng de vrouw van deze man 7
 terug, want hij is een profeet;^b dan zal hij voor u bidden, opdat gij in het leven moogt blijven; maar indien gij haar niet terugbrengt, weet, dat gij voorzeker zult sterven, gij en al de uwen.

De volgende morgen vroeg riep Abimelek 8
 al zijn dienaren en bracht dit alles te hunner kennis, en de mannen werden zeer bevreesd. Voorts riep Abimelek Abraham en 9
 zeide tot hem: Wat hebt gij ons aangedaan, en waarin heb ik tegen u gezondigd, dat gij over mij en mijn koninkrijk een grote zonde hebt gebracht? Gij hebt tegenover mij dingen gedaan, die niet gedaan mochten worden. Ook zeide Abimelek tot Abraham: 10
 Wat hebt gij beoogd, dat gij dit deedt? Toen zeide Abraham: Ik dacht: wellicht is 11
 er geen vreze Gods in deze plaats; zij zullen mij doden om mijn vrouw. En bovendien is 12
 zij werkelijk mijn zuster; zij is de dochter van mijn vader, maar niet de dochter van mijn moeder; en zij is mij tot vrouw geworden. Toen God mij uit mijns vaders huis 13
 liet omzwerven, zeide ik tot haar: Dit zal de liefdedienst zijn, die gij mij bewijzen zult: zeg van mij op elke plaats, waar wij komen: hij is mijn broeder. Toen nam Abimelek 14
 schapen en runderen, slaven en slavinnen, en schonk die aan Abraham, en hij gaf hem zijn vrouw Sara terug. En Abimelek zeide: 15
 Zie, mijn land staat voor u open, vestig u, waar het u goeddunkt. En tot Sara zeide 16
 hij: Zie, ik geef aan uw broeder duizend zilverstukken; zie, dat zal voor u de ogen bedekken van allen die bij u zijn; en gij zult gerechtvaardigd zijn, ja, in elk opzicht.

17 Toen bad Abraham tot God, en God genas Abimelek en zijn vrouw en zijn slavinnen, zodat zij baarden. De HERE had namelijk elke moederschoot in Abimeleks huis toegesloten ter oorzaak van Sara, de vrouw van Abraham.

a Gn 12:13, 26:7 b 1 Kr 16:19-22

Geboorte van Isaak 21:1-7

21 De HERE bezocht Sara, zoals Hij gezegd had, en de HERE deed aan Sara, zoals Hij gesproken had. En Sara werd zwanger, en zij baarde Abraham een zoon^a in zijn ouderdom, te bestemder tijd, waarvan God tot hem gesproken had. En Abraham noemde de zoon, die hem geboren was, die Sara hem gebaard had, Isaak. En Abraham besneed zijn zoon Isaak, toen hij acht dagen oud was,^b zoals God hem geboden had. Abraham nu was honderd jaar oud, toen hem zijn zoon Isaak geboren werd. En Sara zeide: God heeft gemaakt, dat ik lach; ieder die het hoort, zal om mijnentwil lachen. En zij zeide: Wie had aan Abraham durven toezeggen: Sara zoogt kinderen? Want ik heb een zoon gebaard in mijn ouderdom.

a Gal 4:22-31 Heb 11:11 b Gn 17:12 Hnd 7:8

Abraham verdrijft Hagar en Ismaël 21:8-21

8 En het kind groeide op en werd gespeend, en Abraham richtte een grote maaltijd aan op de dag dat Isaak gespeend werd. Toen zag Sara, dat de zoon van Hagar, de Egyptische, die zij Abraham gebaard had, spotte, en zij zeide tot Abraham: Jaag die slavin met haar zoon weg, want de zoon van deze slavin zal niet erven met mijn zoon, met 11 Isaak.^a Dit nu mishaagde Abraham zeer ter 12 wille van zijn zoon. Maar God zeide tot Abraham: Laat dit niet kwaad zijn in uw ogen, om de jongen en om uw slavin; in alles wat Sara tot u zegt, moet gij naar haar luisteren, want door Isaak zal men van uw nageslacht spreken.^b Maar ook de zoon der slavin zal ik tot een volk stellen, omdat hij uw nakomeling is.

14 De volgende morgen vroeg nam Abraham brood en een zak water, en gaf het aan Hagar, dat leggende op haar schouder, alsook het kind, en hij zond haar weg; daarop ging zij heen en dwaalde door de woestijn van Berseba. Toen het water uit de zak op was, wierp zij het kind onder één der struiken, en ging op een afstand zitten, zo ver als een boogschot reikt, want zij zeide: Ik kan het sterven van het kind niet aanzien. Terwijl zij op een afstand zat, verhief zij haar stem en weende.

17 En God hoorde de stem van de jongen, en

de Engel Gods riep van de hemel tot Hagar en zeide tot haar: Wat deert u, Hagar? Vrees niet, want God heeft naar de stem van de jongen gehoord, daar waar hij is. Sta op, neem de jongen op, en houd hem vast met uw hand, want Ik zal hem tot een groot volk stellen. Toen opende God haar ogen, en zij zag een waterput; zij ging de zak met water vullen en liet de jongen drinken. En God was met de jongen en hij groeide op; hij ging in de woestijn wonen en werd een boogschutter. En hij woonde in de woestijn Paran, en zijn moeder nam voor hem een vrouw uit het land Egypte.

a Gal 4:29-30 b Rom 9:7 Heb 11:18

Abraham en Abimelek 21:22-34

In die tijd zeide Abimelek,^a alsook zijn legeroverste Pikol, tot Abraham: God is met u in alles wat gij doet. Nu dan, zweer mij toch hier bij God, dat gij niet bedrieglijk met mij zult handelen, noch met mijn kroost, noch met mijn nageslacht; naar de vriendschap, die ik u betoond heb, zult gij mij en het land waarin gij als gast vertoeft, behandelen. En Abraham zeide: Ik zweer 24 het. Maar Abraham maakte Abimelek een 25 verwijt over een waterput, die de knechten van Abimelek zich hadden toegeëigend. Daarop zeide Abimelek: Ik weet niet, wie 26 dat gedaan heeft; ook hebt gij het mij niet meegedeeld, en ik heb het ook niet vernomen vóór vandaag. Toen nam Abraham 27 schapen en runderen en gaf ze aan Abimelek, en die beiden sloten een verbond. Maar Abraham zette zeven lammeren van de schapen afzonderlijk. Toen zeide Abimelek 29 tot Abraham: Wat betekenen die zeven lammeren hier, die gij afzonderlijk gezet hebt? En hij zeide: Voorzeker moet gij de 30 zeven lammeren uit mijn hand aannemen, opdat het mij tot een getuigenis zij, dat ik deze put gegraven heb. Daarom noemt 31 men die plaats Berseba, want die beiden hebben daar gezworen. Toen zij te Berseba 32 het verbond gesloten hadden, gingen Abimelek en zijn legeroverste Pikol heen, en keerden naar het land der Filistijnen terug. En (Abraham) plantte te Berseba een tamarisk, en riep daar de naam van de HERE, de eeuwige God, aan. En Abraham vertoefde 34 vele dagen als vreemdeling in het land der Filistijnen.

a Gn 26:26

Abrahams geloof op de proef gesteld 22:1-19

Hierna gebeurde het, dat God Abraham op de proef stelde.^a Hij zeide tot hem: Abraham, en deze zeide: Hier ben ik. En Hij 2

zeide: Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaak, en ga naar het land Moria, en offer hem daar tot een brandoffer op een der bergen, die Ik u noemen zal.

3 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, zadelde zijn ezel, en nam twee van zijn knechten met zich, benevens zijn zoon Isaak; hij kloofde hout voor het brandoffer, begaf zich op weg en ging naar de plaats,

4 die God hem genoemd had. Toen Abraham op de derde dag zijn ogen opsloeg, zag hij

5 die plaats in de verte. En Abraham zeide tot zijn knechten: Blijft gij hier met de ezel, terwijl ik en de jongen daarginds heengaan; wanneer we hebben aanbeden,

6 zullen wij tot u terugkeren. Toen nam Abraham het hout voor het brandoffer, legde het op zijn zoon Isaak, en nam vuur en een mes met zich mede. Zo gingen die

7 beiden tezamen. Toen sprak Isaak tot zijn vader Abraham en zeide: Mijn vader, en deze zeide: Hier ben ik, mijn zoon. En hij zeide: Hier is het vuur en het hout, maar

8 waar is het lam ten brandoffer? En Abraham zeide: God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer, mijn zoon. Zo gingen die beiden tezamen.

9 Toen zij aan de plaats die God hem genoemd had, gekomen waren, bouwde Abraham daar een altaar,^b schikte het hout, bond zijn zoon Isaak en legde hem op het

10 altaar boven op het hout. Daarop strekte Abraham zijn hand uit en nam het mes om

11 zijn zoon te slachten. Maar de Engel des HEREN riep tot hem van de hemel en zeide: Abraham, Abraham! En hij zeide: Hier ben ik. En Hij zeide: Strek uw hand niet uit

12 naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik, dat gij Godvrezend zijt, en uw zoon, uw enige, Mij niet hebt onthouden.

13 Toen sloeg Abraham zijn ogen op en daar zag hij een ram achter zich, met zijn hoorns verward in het struikgewas. En Abraham ging en nam de ram en offerde hem

14 ten brandoffer in plaats van zijn zoon. En Abraham noemde die plaats: De HERE zal erin voorzien; waarom nog heden gezegd

15 wordt: Op de berg des HEREN zal erin voorzien worden. Toen riep de Engel des HEREN ten tweeden male van de hemel tot Abraham en zeide: Ik zweer bij Mijzelf, luidt het

16 woord des HEREN: omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, zal Ik u rijkelijk zegenen, en uw nageslacht zeer talrijk maken,^c als de sterren des hemels en als het zand aan de oever der zee,^d en uw nageslacht zal de

17 poort zijner vijanden in bezit nemen. En met uw nageslacht zullen alle volken der

aarde gezegend worden,^e omdat gij naar mijn stem gehoord hebt. Toen keerde Abraham terug tot zijn knechten, en zij gingen tezamen op weg naar Berseba, en Abraham woonde te Berseba.

^a Heb 11:17-19 ^b Jak 2:21 ^c Gn 26:3-4 ^d Heb 6:13-14 ^e Gn 15:3, 32:12 ^f Ex 32:13 ^g Heb 11:12 ^h Gn 12:3 ⁱ Hnd 3:25

De zonen van Milka 22:20-24

Hierna werd aan Abraham bericht: Zie, 20 ook Milka heeft Nachor, uw broeder, zonen gebaard: zijn eerstgeborene Us, diens broeder Buz, en Kemuël, de vader van Aram, en 21 der Kesed, Chazo, Pildas, Jidlaf en Betuël. En Betuël verwekte Rebekka. Deze acht heeft Milka aan Nachor, de broeder van Abraham, 22 gebaard. En ook zijn bijvrouw, wier naam 24 was Reüma, baarde (zonen), Tebach, Gacham, Tachas en Maäka.

Sara's dood en begrafenis 23:1-20

En Sara leefde honderd zevenentwintig 23 jaar; dit waren de jaren van Sara's leven. En 2 Sara stierf te Kirjat-Arba, dat is Hebron, in het land Kanaän, en Abraham ging naar binnen om over Sara te weeklagen en haar te bewenen. Toen stond Abraham op, en 3 ging heen van zijn dode, en sprak tot de Hethieten: Een vreemdeling en bijwoner ben ik bij u,^a geeft mij een eigen grafstede bij u,^b opdat ik mijn dode moge uitdragen en begraven. Toen antwoordden de Hethieten 5 Abraham en zeiden tot hem: Luister naar ons, mijn heer, een vorst Gods zijt gij in ons midden: begraaft uw dode in de keur onzer grafsteden; niemand van ons zal u zijn grafstede weigeren om uw dode te begraven. Daarna stond Abraham op, wierp zich 7 neder voor het volk des lands, de Hethieten, en sprak tot hen: Indien het naar uw 8 wil is, dat ik mijn dode uitdrage en begrave, luistert dan naar mij en dringt voor mij bij Efron, de zoon van Sochar, erop aan, dat hij 9 mij de spelonk van Makpela geve, welke hem toebehoort en aan het einde van zijn veld ligt; hij geve mij die voor de volle prijs tot een eigen grafstede onder u. Efron nu 10 was een gezeten man onder de Hethieten. En de Hethiet Efron antwoordde Abraham ten aanhoren van de Hethieten, van allen die de poort zijner stad ingingen: Neen, 11 mijn heer, luister naar mij; het veld geef ik u en de spelonk aldaar geef ik u: in tegenwoordigheid van mijn volksgenoten geef ik het u; begraaft uw dode. Toen wierp Abraham zich neder voor het volk des lands, en 13 sprak tot Efron ten aanhoren van het volk des lands: Waarlijk, indien gij (genegen) zijt, luister dan naar mij: ik geef de prijs

van het veld; neem die van mij aan, opdat
 14 ik mijn dode daar begrave. En Efron ant-
 15 woordde Abraham en zeide tot hem: Och,
 mijn heer, luister naar mij: een stuk land
 van vierhonderd sikkelen zilver, wat maakt
 dat uit tussen mij en u? Begraaf toch uw
 16 dode. Toen hoorde Abraham naar Efron, en
 Abraham woog aan Efron het geld af, waar-
 van hij gesproken had ten aanhoren der
 Hethieten, vierhonderd sikkelen zilver,
 17 gangbaar bij de koopman. Zo ging het veld
 van Efron, dat in Makpela tegenover
 Mamre ligt, het veld en de spelonk aldaar,
 en al het geboomte op het veld, op het gehe-
 18 terrein ervan rondom, in eigendom aan
 Abraham over, in tegenwoordigheid van de
 Hethieten, van allen die de poort zijner
 19 stad ingingen. Daarna heeft Abraham zijn
 vrouw Sara begraven in de spelonk van het
 veld van Makpela, tegenover Mamre, dat is
 20 Hebron, in het land Kanaän. Zo is het veld
 met de spelonk aldaar van de Hethieten
 aan Abraham overgegaan tot een eigen
 grafstede.^f

^aGn 47:9 1 Kr 29:15 Ps 39:13 Heb 11:9, 13 b Hnd 7:16 c Gn
 25:10, 50:13

Isaaks huwelijk met Rebekka 24:1-67

24 Abraham nu was oud en hoogbejaard, en
 2 de HERE had Abraham in alles gezegend. En
 Abraham zeide tot zijn knecht, de oudste
 in zijn huis, die alles wat hij had bestuurde:
 3 Leg toch uw hand onder mijn heup, opdat
 ik u doe zweren bij de HERE, de God des he-
 mels en der aarde, dat gij voor mijn zoon
 geen vrouw zult nemen uit de dochters der
 Kanaänieten, in wier midden ik woon.
 4 Maar gij zult naar mijn land en naar mijn
 maagschap gaan om een vrouw te nemen
 5 voor mijn zoon Isaak. Toen zeide de knecht
 tot hem: Misschien zal die vrouw mij niet
 willen volgen naar dit land; moet ik dan uw
 zoon terugbrengen naar het land, vanwaar
 6 gij uitgetrokken zijt? Maar Abraham zeide
 tot hem: Wacht u ervoor mijn zoon daar-
 7 heen terug te brengen. De HERE, de God des
 hemels, die mij genomen heeft uit mijns
 vaders huis en uit het land mijner maag-
 schap, en die tot mij gesproken heeft, en
 mij heeft gezworen: aan uw nageslacht zal
 Ik dit land geven – Hij zal zijn engel voor
 uw aangezicht zenden, en gij zult vandaar
 8 voor mijn zoon een vrouw nemen. Indien
 echter die vrouw u niet wil volgen, zult gij
 van deze eed aan mij ontslagen zijn; alleen,
 gij zult mijn zoon daarheen niet terug-
 9 brengen. Toen legde de knecht zijn hand
 onder de heup van zijn heer Abraham, en
 zwoer hem, wat hij gevraagd had.

Hierop nam de knecht tien van de kamelen
 10 van zijn heer en ging op weg met allerlei
 kostbaarheden van zijn heer bij zich; hij
 maakte zich op en ging naar Mesopotamië,
 naar de stad van Nachor. En hij liet de ka-
 11 melen neerknielen buiten de stad bij een
 waterput, tegen de avond, de tijd, dat de
 vrouwen uitgaan om te putten. Toen zeide
 12 hij: HERE, God van mijn heer Abraham, laat
 mij toch heden slagen en bewijs genade
 aan mijn heer Abraham. Ik sta hier bij de
 13 waterbron, en de dochters van de mannen
 der stad gaan uit om water te putten. Laat
 14 het nu zo zijn, dat het meisje, tot wie ik
 zeg: Neig toch uw kruik, opdat ik drinke,
 en dat zegt: Drink, en ook uw kamelen zal
 ik drenken, – dat Gij haar hebt bestemd
 voor uw knecht Isaak; dan zal ik daaraan
 weten, dat Gij genade bewezen hebt aan
 15 mijn heer. Hij was nog niet uitgesproken,
 of zie, Rebekka, die geboren was aan Be-
 tuël, de zoon van Milka, de vrouw van Na-
 chor, de broeder van Abraham, kwam naar
 buiten met haar kruik op haar schouder.
 En het meisje was zeer schoon van uiter-
 16 lijk, een maagd, met wie geen man ge-
 meenschap had gehad. Zij daalde af naar
 de bron, vulde haar kruik, en kwam naar
 17 boven. Toen liep de knecht haar tegemoet
 en zeide: Laat mij toch een weinig water
 18 drinken uit uw kruik. Daarop zeide zij:
 Drink, mijn heer, en zij liet haar kruik snel
 op haar hand neerglijden, en gaf hem te
 19 drinken. Toen zij hem genoeg had laten
 drinken, zeide zij: Ik zal ook voor uw kame-
 len putten, totdat zij genoeg gedronken
 hebben. Daarop goot zij snel haar kruik
 20 leeg in de drinkbak, liep andermaal naar de
 put om te scheppen en putte voor al zijn
 kamelen. En de man sloeg haar zwijgend
 21 gade om te weten, of de HERE zijn weg voor-
 spoedig gemaakt had of niet.

Toen de kamelen genoeg gedronken had-
 22 den, nam de man een gouden ring van een
 halve sikkelen in gewicht, en twee armban-
 den van tien halve sikkelen goud in ge-
 wicht, en hij zeide: Wiens dochter zijt gij?
 23 Vertel het mij toch. Is er in uws vaders huis
 voor ons plaats om te overnachten? Daar-
 24 op zeide zij tot hem: Ik ben de dochter van
 Betuël, de zoon van Milka, die zij Nachor
 geboord heeft. Verder zeide zij tot hem: Er
 25 is bij ons zowel stro als voeder in overvloed,
 ook plaats om te overnachten. Toen boog
 26 de man zijn knieën en wierp zich neder
 voor de HERE, en zeide: Geprezen zij de
 27 HERE, de God van mijn heer Abraham, die
 zijn goedertierenheid en trouw niet ont-
 trokken heeft aan mijn heer; wat mij aan-

gaat, de HERE heeft mij geleid op de weg naar het huis der broeders van mijn heer.

28 En het meisje snelde heen en verhaalde
29 het gebeurde aan haar moeders huis. Rebekka nu had een broeder, die Laban heette. En Laban snelde naar de man, naar buiten, bij de bron. Zodra hij namelijk de ring gezien had en de armbanden aan de handen van zijn zuster, en zodra hij de woorden van zijn zuster Rebekka gehoord had: Zo heeft die man tot mij gesproken, ging hij naar de man toe; en zie, deze stond bij de kamelen aan de bron. En hij zeide: Kom, gij gezegende des HEREN, waarom staat gij buiten, terwijl ik reeds het huis gereed gemaakt heb en ook de plaats voor de kamelen. Toen kwam de man in huis. En men ontzadelde de kamelen, gaf aan de kamelen stro en voeder en bracht water om zijn voeten en de voeten der mannen die bij hem waren, te wassen. Maar toen hem te eten werd voorgezet, zeide hij: Ik zal niet eten, voordat ik mijn woord gesproken heb. En hij zeide: Spreek.

34 Daarop zeide hij: Ik ben de knecht van
35 Abraham. De HERE heeft mijn heer zeer gezegend, zodat hij rijk geworden is; Hij heeft hem gegeven kleinvee en runderen, zilver en goud, slaven en slavinnen, kamelen en ezels. En Sara, de vrouw van mijn heer, heeft mijn heer een zoon gebaard, nadat zij oud geworden was, en hij heeft hem gegeven alles wat hij bezit. Nu heeft mijn heer mij doen zweren: Gij zult voor mijn zoon geen vrouw nemen uit de dochters der Kanaänieten, in wier land ik woon, maar gij zult naar mijns vaders huis gaan en naar mijn geslacht, en daar een vrouw voor mijn zoon nemen. En ik zeide tot mijn heer: Misschien zal die vrouw mij niet volgen. Maar hij zeide tot mij: De HERE, voor wiens aangezicht ik gewandeld heb, zal zijn engel met u zenden, en zal uw weg voorspoedig maken, zodat gij voor mijn zoon een vrouw zult nemen uit mijn geslacht en uit mijns vaders huis. Slechts dan zult gij ontslagen zijn van de eed aan mij, wanneer gij komt tot mijn geslacht, en men haar aan u niet wil geven; dan zult gij ontslagen zijn van de eed aan mij. Nu kwam ik heden bij de bron, en ik zeide: HERE, God van mijn heer Abraham, wil toch de weg, waarop ik ga, voorspoedig maken; zie, ik sta bij de waterbron; laat het nu zo zijn dat de maagd, die naar buiten komt om te putten en die, als ik tot haar zeg: Geef mij toch een weinig water te drinken uit uw kruik, tot mij zal zeggen: Drink zelf, en ook voor uw kamelen zal ik putten, dat

zij de vrouw zal zijn, die de HERE voor de zoon van mijn heer bestemd heeft. Ik had dit nog nauwelijks bij mijzelf gezegd, of zie, Rebekka kwam naar buiten met haar kruik op haar schouder, en zij daalde af naar de bron, en putte. En ik zeide tot haar: Geef mij toch te drinken. Toen liet zij snel haar kruik neerglijden en zij zeide: Drink, en ook uw kamelen zal ik drenken. Toen dronk ik, en ook de kamelen drenkte zij. Daarop vroeg ik haar en zeide: Wiens dochter zijt gij? En zij zeide: De dochter van Betuël, de zoon van Nachor, die Milka hem gebaard heeft. Toen deed ik de ring aan haar neus, en de armbanden aan haar handen. Ik boog mijn knieën en wierp mij neder voor de HERE, en ik prees de HERE, de God van mijn heer Abraham, die mij op de rechte weg geleid had om de dochter van de broeder van mijn heer voor zijn zoon te nemen. En nu, indien gij liefde en trouw wilt bewijzen aan mijn heer, laat het mij weten; en zo niet, laat het mij ook weten, opdat ik mij naar rechts of naar links wende.

Toen antwoordde Laban, alsook Betuël en zij zeiden: Dit is een bestiering van de HERE; wij kunnen niets tot u zeggen, ten kwade of ten goede. Zie, daar is Rebekka, neem haar en ga heen, opdat zij de vrouw worde van de zoon van uw heer, zoals de HERE gesproken heeft. Toen de knecht van Abraham hun woorden hoorde, wierp hij zich ter aarde neder voor de HERE. En de knecht bracht zilveren en gouden sieraden te voorschijn, en klederen, en gaf deze aan Rebekka; ook gaf hij aan haar broeder en aan haar moeder kostbare geschenken. Daarna aten en dronken zij, hij en de mannen die bij hem waren, en zij overnachtten er.

Toen zij des morgens opstonden, zeide hij: Laat mij naar mijn heer gaan. Doch haar broeder zeide, alsook haar moeder: Laat het meisje een dag of tien bij ons blijven, ga daarna heen. Hij echter zeide tot hen: Houd mij niet op, nu de HERE mijn weg voorspoedig gemaakt heeft; laat mij vertrekken, opdat ik naar mijn heer ga. Daarop zeiden zij: Laten wij het meisje roepen en het haar zelf vragen. Toen riepen zij Rebekka en zeiden tot haar: Wilt gij met deze man meegaan? En zij zeide: Ja. Zij dan lieten hun zuster Rebekka en haar voedster en de knecht van Abraham en zijn mannen gaan. En zij zegenden Rebekka en zeiden tot haar: Onze zuster, moogt gij tot duizenden van tienduizenden worden, en uw nageslacht bezitte de poort van zijn haters. Toen maakte Rebekka zich met haar dienstmaagden gereed en zij reden op ka-

melen weg, en volgden de man. De knecht nam Rebekka mede en ging heen.

- 62 En Isaak kwam uit de richting van de put Lachai-Roi; hij woonde namelijk in het Zuid-63 land. Isaak ging tegen het vallen van de avond uit om te peinzen in het veld. Hij sloeg zijn ogen op, en zag daar kamelen aankomen. Toen Rebekka haar ogen op-64 sloeg en Isaak zag, liet zij zich van de ka-meel glijden. En zij zeide tot de knecht: 65 Wie is die man daar, die ons tegemoet komt in het veld? En de knecht zeide: Dat is mijn heer. Daarop nam zij de sluier en be-66 dekte zich. En de knecht vertelde Isaak alles wat hij gedaan had. Toen bracht Isaak haar in de tent van zijn moeder Sara, en hij nam Rebekka, en zij werd hem tot vrouw, en hij kreeg haar lief. Zo vond Isaak troost na de dood van zijn moeder.

25 *Abrahams dood* 25:1-11

- En Abraham nam wederom een vrouw, Ke-2 tura geheten. En zij baarde hem Zimran, 3 Joksan, Medan, Midjan, Jisbak en Suach. En Joksan verwekte Seba en Dedan. En de zo-4 nen van Dedan waren de Assurieten, de Letusieten en de Leümiten. En de zonen van Midjan waren Efa, Efer, Chanok, Abida en Eldaä. Deze allen waren de zonen van Ketu-5 ra. Abraham nu gaf alles wat hij had aan 6 Isaak, maar aan de zonen van de bijvrouwen, die Abraham had, gaf Abraham geschenken, en hij zond hen, nog bij zijn leven, weg van zijn zoon Isaak, oostwaarts, naar het Oosterland.
- 7 Dit nu was het getal der jaren van Abrahams leven, die hij geleefd heeft: honderd 8 vijfenzeventig jaar. En Abraham gaf de geest en stierf in hoge ouderdom, oud en van het leven verzadigd, en hij werd verga-9 derd tot zijn voorgeslacht. En zijn zonen Isaak en Ismaël begroeven hem in de spelonk van Makpela, in het veld van Efron, de zoon van de Hethiet Sochar, dat tegenover 10 Mamre gelegen is, het veld, dat Abraham van de Hethieten had gekocht;^a daar werd Abraham begraven, evenals zijn vrouw 11 Sara. Na de dood van Abraham zegende God zijn zoon Isaak; en Isaak woonde bij de put Lachai-Roi.

^a Gn 23:3-20

De zonen van Ismaël 25:12-18

- 12 Dit nu zijn de nakomelingen van Ismaël, de zoon van Abraham, die Hagar, de Egyptische, de slavin van Sara, Abraham gebaar-13 d had. Dit zijn dan de namen der zonen van Ismaël, genoemd naar hun afstamming: de eerstgeborene van Ismaël Nebajot, voorts

Kedar, Adbeël, Mibsam, Misma, Duma, 14 Massa, Hadar, Tema, Jetur, Nafis en Kede-15 ma. Dit zijn dan de zonen van Ismaël, en 16 dit zijn hun namen, naar hun dorpen en hun tentenkampen, twaalf vorsten naar hun volksstammen. – En dit waren de ja-17 ren van Ismaëls leven: honderd zevenen-dertig jaar. Toen gaf hij de geest en stierf, en werd vergaderd tot zijn voorgeslacht. – En zij woonden van Chawila tot Sur, dat ten oosten van Egypte ligt, in de richting van Assur. Zij hebben zich tegenover al hun broeders gevestigd.

Esau en Jakob 25:19-34

Dit is de geschiedenis van Isaak, de zoon 19 van Abraham. Abraham verwekte Isaak. En 20 Isaak was veertig jaar oud, toen hij Rebekka, de dochter van Betuël, de Arameeër uit Paddan-Aram, de zuster van de Arameeër Laban, tot vrouw nam. Nu bad Isaak de 21 HERE voor zijn vrouw, want zij was onvruchtbaar; en de HERE liet Zich door hem verbidden, en zijn vrouw Rebekka werd zwanger. En de kinderen stieten in haar 22 binnenste tegen elkander. Toen zeide zij: Indien het aldus gesteld is, waarom over-23 komt mij dat? Daarop ging zij om de HERE te vragen. En de HERE zeide tot haar: Twee 23 volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de andere, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen.^a

Toen nu haar dagen vervuld waren, dat zij 24 baren zou, waren er dan ook tweelingen in haar schoot. En de eerste kwam te voor-25 schijn, rossig, geheel als een haren mantel; en men gaf hem de naam Esau. En daarna 26 kwam zijn broeder te voorschijn, wiens hand Esaus hiel vasthield; en hem noemde men Jakob.^b En Isaak was zestig jaar oud bij hun geboorte. Toen de jongens opgroei-27 den, werd Esau een man, ervaren in de jacht, een man van het veld, maar Jakob was een huiselijk man, die in tenten woonde. En Isaak had Esau lief, want wild-28 braad was naar zijn smaak; maar Rebekka had Jakob lief.

Eens had Jakob een gerecht gekookt, en 29 Esau kwam vermoeid van het veld. Toen 30 zeide Esau tot Jakob: Laat mij toch slokken van dat rode, dat rode daar, want ik ben moe. Daarom gaf men hem de naam Edom. Maar Jakob zeide: Verkoop mij dan eerst 31 uw eerstgeboorterecht. En Esau zeide: Zie, 32 ik ga toch sterven; waartoe dient mij dan het eerstgeboorterecht? Daarop zeide Ja-33 kob: Zweer mij eerst. En hij zwoer hem. Zo verkocht hij aan Jakob zijn eerstgeboorte-

34 recht.^c Toen gaf Jakob aan Esau brood en het linzengerecht; hij at en dronk, stond op en ging heen. Zo verachtte Esau het eerstgeboorterecht.

a Rom 9:12 b Hos 12:4 c Heb 12:16

Isaak bij de Filistijnen 26:1-35

26 Eens kwam er een hongersnood in het land, behalve de eerste hongersnood, die er geweest was in de dagen van Abraham; en Isaak ging naar Abimelek, de koning der Filistijnen, naar Gerar. Toen verscheen hem de HERE en zeide: Trek niet naar Egypte, woon in het land, dat Ik u zeggen zal, vertoef in dit land als een vreemdeling, dan zal Ik met u zijn en u zegenen, want u en uw nageslacht zal Ik al die landen geven, en Ik zal de eed gestand doen, die Ik uw vader Abraham gezworen heb.^a En Ik zal uw nageslacht vermenigvuldigen als de sterren des hemels, en Ik zal uw nageslacht al die landen geven, en met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegend worden, omdat Abraham naar Mij geluisterd en mijn dienst in acht genomen heeft: mijn geboden, mijn inzettingen en mijn wetten. Dus bleef Isaak in Gerar.

7 Toen de mannen van die plaats hem naar zijn vrouw vroegen, zeide hij: Zij is mijn zuster,^b want hij durfde niet zeggen: Zij is mijn vrouw, (want hij dacht:) de mannen van die plaats mochten mij anders eens doden om Rebekka, omdat zij schoon van uiterlijk is. Toen hij lange tijd daar geweest was, en Abimelek, de koning der Filistijnen, eens door het venster keek, zag hij, en zie, Isaak was aan het minnekozen met zijn vrouw Rebekka. Toen riep Abimelek Isaak en zeide: Zij is zowaar uw vrouw; hoe hebt gij dan kunnen zeggen: zij is mijn zuster? Daarop zeide Isaak tot hem: Omdat ik dacht: ik mocht anders eens om haar het leven verliezen. Maar Abimelek zeide: Wat hebt gij ons toch aangedaan? Licht zou een van het volk bij uw vrouw hebben kunnen liggen, en dan zoudt gij schuld over ons gebracht hebben. Toen gebood Abimelek al het volk: Wie deze man of zijn vrouw aanraakt, zal zeker ter dood gebracht worden.

12 En Isaak zaaide in dat land en oogstte in dat jaar honderdvoudig; want de HERE zegende hem. En die man werd rijk, ja gaandeweg riker, totdat hij zeer rijk geworden was. En hij had kudde kleinvee en runderen en een talrijke slavenstoet, zodat de Filistijnen hem benijdden.

15 Al de putten nu, die de knechten van zijn vader in de dagen van zijn vader Abraham gegraven hadden, hadden de Filistijnen

dichtgestopt en met aarde gevuld.

Toen zeide Abimelek tot Isaak: Ga van ons 16
heen, want gij zijt veel machtiger geworden dan wij. Dus ging Isaak vandaar en hij 17
legerde zich in het dal van Gerar, en woonde daar. En Isaak groef de waterputten, die men gegraven had in de dagen van 18
zijn vader Abraham, en die de Filistijnen na Abrahams dood hadden dichtgestopt, weer op, en noemde ze met dezelfde namen, waarmee zijn vader ze genoemd had. Daarna 19
groeven de knechten van Isaak in het dal en vonden daar een put met levend water. Toen twistten de herders van Gerar 20
met de herders van Isaak en zeiden: Dit water is van ons. En hij gaf aan die put de naam Esek, omdat zij met hem getwist hadden. Toen zij een andere put groeven, twistten 21
zij ook daarover. En hij noemde die Sitna. Toen brak hij vandaar op en groef een andere put, waarover zij niet twistten. Deze noemde hij Rechobot, en zeide: Nu heeft de HERE ons ruimte gemaakt, zodat 22
wij vruchtbaar kunnen zijn in het land.

En hij trok vandaar op naar Berseba. En 23
de HERE verscheen hem in die nacht en 24
zeide: Ik ben de God van uw vader Abraham; vrees niet, want Ik ben met u; Ik zal u zegenen en uw nageslacht vermenigvuldigen ter wille van mijn knecht Abraham. Toen bouwde hij daar een altaar en riep de 25
naam des HEREN aan. Hij spande daar zijn tent, en de knechten van Isaak groeven daaraan put.

En Abimelek^c ging uit Gerar tot hem, met 26
zijn vriend Achuzzat en zijn legeroverste Pikol. En Isaak zeide tot hen: Waarom 27
komt gij tot mij, daar gij mij haat, en mij van u weggezonden hebt? Daarop zeiden 28
zij: Wij hebben duidelijk gezien, dat de HERE met u is; daarom zeiden wij: laat er toch een verdrag onder ede tussen ons zijn, tussen ons en u; en laten wij een verbond met u sluiten: dat gij ons geen kwaad zult 29
doen, evenals wij u niet aangeraakt hebben, en evenals wij u enkel goed gedaan hebben en u in vrede hebben laten heengaan; nu zijt gij de gezegende des HEREN. Toen richtte hij hun een maaltijd aan, en 30
zij aten en dronken. De volgende morgen 31
vroeg zwoeren zij elkander de eed. Daarop deed Isaak hen uitgeleide, en zij gingen van hem heen in vrede.

Te dien dage kwamen de knechten van 32
Isaak hem bericht brengen over een put die zij gegraven hadden, en zeiden tot hem: Wij hebben water gevonden. En hij noemde hem Seba; daarom is de naam der stad Berseba tot op de huidige dag.

34 Toen Esau veertig jaar oud geworden was, nam hij tot vrouw Jehudit, dochter van de Hethiet Beëri, en Basemat, dochter van de Hethiet Elon.^d En zij waren een kwelling des geestes voor Isaak en voor Rebekka.

^a Gn 22:16-18 Lv 26:42 b Gn 12:13, 20:2 c Gn 21:22 d Gn 36:2

27 *Jakob ontsteelt Esau de vaderlijke zegen* 27:1-40
 Toen Isaak oud geworden was, werden zijn ogen zo verzwakt, dat hij niet zien kon. Hij riep zijn oudste zoon Esau en zeide tot hem: Mijn zoon. En deze zeide tot hem:
 2 Hier ben ik. En hij zeide: Zie toch, ik ben oud geworden, ik weet de dag van mijn
 3 dood niet. Nu dan, neem toch uw wapentuig, uw pijlkoker en uw boog, en ga uit, het veld in en schiet voor mij een stuk wild;
 4 bereid mij dan een smakelijk gerecht, zoals ik het gaarne heb, en breng het mij, opdat ik ete; dan zal ik u zegenen, eer ik sterf.
 5 Rebekka had geluisterd, toen Isaak tot zijn zoon Esau sprak. Nadat Esau het veld ingegaan was om een stuk wild te schieten en het (zijn vader) te brengen, zeide Rebekka tot haar zoon Jakob: Zie, ik heb uw vader
 7 horen spreken tot uw broeder Esau: Breng mij toch een stuk wild en bereid mij een smakelijk gerecht, opdat ik ete, en ik zal u vóór mijn dood zegenen voor het aangezicht des HEREN. Nu dan, mijn zoon, luister naar mij in wat ik u gebied. Ga naar de kudde, haal mij vandaar twee beste geitebokjes, dan zal ik die tot een smakelijk gerecht voor uw vader bereiden, zoals hij het gaarne heeft. Breng dit dan aan uw vader om te eten, opdat hij u zegene vóór zijn dood.
 11 Maar Jakob zeide tot zijn moeder Rebekka: Zie, mijn broeder Esau is een ruig man, en ik ben een onbehaard man. Misschien zal mijn vader mij betasten; dan zal ik in zijn ogen zijn als iemand, die de spot met hem drijft, en ik zal vloek over mij brengen en geen zegen. Maar zijn moeder zeide tot hem: Uw vloek zij op mij, mijn zoon; luister nu naar mij en ga ze mij halen. Toen ging hij ze halen en bracht ze aan zijn moeder, en zijn moeder bereidde een smakelijk gerecht, zoals zijn vader het gaarne had.
 15 Ook nam Rebekka de beste klederen van haar oudste zoon Esau, die bij haar in huis waren, en liet ze haar jongste zoon Jakob aantrekken. En de vellen der geitebokjes trok zij over zijn handen en over zijn gladde hals. Toen stelde zij het smakelijk gerecht en het brood, dat zij bereid had, haar zoon Jakob ter hand.
 18 Daarop kwam hij bij zijn vader en zeide:

Mijn vader. En deze zeide: Hier ben ik; wie zijt gij, mijn zoon? En Jakob zeide tot zijn vader: Ik ben Esau, uw eerstgeborene; ik heb gedaan, zoals gij tot mij gesproken hebt. Richt u op, ga zitten en eet van mijn wildbraad, opdat gij mij moogt zegenen. Daarop zeide Isaak tot zijn zoon: Wat hebt gij het spoedig gevonden, mijn zoon! En hij zeide: Omdat de HERE, uw God, mij deed slagen. Toen zeide Isaak tot Jakob: Kom toch dichterbij, opdat ik u betaste, mijn zoon, of gij inderdaad mijn zoon Esau zijt of niet. Jakob dan kwam dichterbij tot zijn vader Isaak, en deze betastte hem. En hij zeide: De stem is Jakobs stem, maar de handen zijn Esaus handen. Doch hij herkende hem niet, omdat zijn handen behaard waren evenals de handen van zijn broeder Esau. En hij wilde hem zegenen en zeide: Zijt gij inderdaad mijn zoon Esau zelf? En hij zeide: Ja. Toen zeide hij: Zet het dicht bij mij, dan wil ik eten van het wildbraad van mijn zoon, opdat ik u zegene. Toen zette hij het dicht bij hem, en hij at; ook bracht hij hem wijn, en hij dronk. Daarna zeide zijn vader Isaak tot hem: Kom toch dichterbij en kus mij, mijn zoon. En hij kwam dichterbij en kuste hem. Toen hij de geur van zijn klederen rook, zegende hij hem en zeide: Zie, de geur van mijn zoon is als de geur van het veld, dat de HERE gezegend heeft. God zal u geven van de dauw des hemels en van de vette streken der aarde, en overvloed van koren en most. Volken zullen u dienen, en natiën zich voor u nederwerpen;^a wees heerser over uw broederen, en de zonen uwer moeder zullen zich voor u nederbuigen. Wie u vervloekt, zij vervloekt, en wie u zegent, zij gezegend.^b

Toen Isaak geëindigd had Jakob te zegenen en Jakob nog maar nauwelijks van zijn vader Isaak naar buiten was gegaan, kwam zijn broeder Esau van de jacht. Ook hij bereidde een smakelijk gerecht en bracht dat aan zijn vader. En hij zeide tot zijn vader: Mijn vader richtte zich op en ete van het wildbraad van mijn zoon, opdat gij mij zegent. En zijn vader Isaak zeide tot hem: Wie zijt gij? En hij zeide: Ik ben uw eerstgeboren zoon Esau. Toen schrok Isaak geweldig en hij zeide: Wie was het dan toch, die het wild geschoten en mij gebracht heeft? En ik heb van alles gegeten, eer gij kwaamt en heb hem gezegend; ook zal hij gezegend zijn. Zodra Esau de woorden van zijn vader hoorde, gaf hij een luide en bittere schreeuw, en hij zeide tot zijn vader: Zegen mij, ook mij, mijn vader! Toen zeide deze: Uw broeder is met bedrog gekomen en

36 heeft uw zegen weggenomen. En hij zeide: Noemt men hem niet terecht Jakob, omdat hij mij nu al tweemaal bedrogen heeft? Mijn eerstgeboorterecht heeft hij weggenomen,^c en zie, nu heeft hij mijn zegen weggenomen. En hij zeide: Hebt gij voor mij geen zegen overgehouden? Toen antwoordde Isaak en zeide tot Esau: Zie, ik heb hem tot een heerser over u gesteld, en al zijn broeders heb ik hem tot knechten gegeven, en van koren en most heb ik hem voorzien; wat kan ik dan voor u doen, mijn zoon? Daarop zeide Esau tot zijn vader: Hebt gij slechts deze éne zegen, mijn vader? Zegen mij, ook mij, mijn vader! En 39 Esau verhief zijn stem en weende.^d Toen antwoordde zijn vader Isaak en zeide tot hem: Zie, ver van de vette streken der aarde zal uw woonplaats zijn, en zonder dauw 40 des hemels van boven.^e Maar van uw zwaard zult gij leven en uw broeder zult gij dienen. En het zal geschieden, wanneer gij u krachtig inspant, dat gij zijn juk van uw hals zult afrukken.^f

^a Heb 11:20 ^b Gn 12:3 ^c Gn 25:29-34 ^d Heb 12:17 ^e Gn 36:8
^f 2 K 8:20 Heb 11:20

Jakob vlucht naar Mesopotamië 27:41-28:9

41 En Esau koesterde wrok tegen Jakob om de zegen, waarmede zijn vader hem gezegend had, en Esau zeide bij zichzelf: De dagen van de rouw over mijn vader zijn aanstaande; dan zal ik mijn broeder Jakob doden. 42 Toen aan Rebekka de woorden van Esau, haar oudste zoon, waren medegedeeld, liet zij Jakob, haar jongste zoon, roepen, en zeide tot hem: Zie, uw broeder Esau wil 43 zich op u wreken door u te doden. Nu dan, mijn zoon, luister naar mij, maak u gereed, vlucht naar mijn broeder Laban, in Haran, 44 en blijf enige tijd bij hem, totdat de grim- 45 migheid van uw broeder gestild is, totdat de toorn van uw broeder van u afgewend is; als hij vergeten is, wat gij hem hebt aangedaan, zal ik u vandaar laten halen. Waarom zou ik op één dag van u beiden berooft worden? 46 Voorts zeide Rebekka tot Isaak: Ik walg van mijn leven om die Hethitische vrouwen; indien Jakob zich nu ook zo'n Hethitische vrouw neemt uit de dochters des lands, waarvoor leef ik dan nog?

28 Toen riep Isaak Jakob en zegende hem, en hij gebood hem en zeide tot hem: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän. 2 Maak u gereed, ga naar Paddan-Aram, naar het huis van Betuël, de vader van uw moeder, en neem u vandaar een vrouw uit de dochters van Laban, de broeder van uw

moeder. En God, de Almachtige, zegene u, 3 Hij make u vruchtbaar en vermenigvuldige u, zodat gij tot een menigte van volken wordt. Hij geve u de zegen van Abraham,^a 4 u en uw nageslacht met u, zodat gij het land uwer vreemdelingschap, dat God aan Abraham gegeven heeft, in bezit krijgt. Zo 5 zond Isaak Jakob weg, en deze ging naar Paddan-Aram, naar Laban, de zoon van Betuël, de Arameeër, de broeder van Rebekka, de moeder van Jakob en Esau.

Toen Esau zag, dat Isaak Jakob gezegend 6 had en hem met een zegen had weggezonden naar Paddan-Aram, om zich vandaar een vrouw te nemen, en dat hij hem geboden had: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän; en dat Jakob naar zijn vader 7 en zijn moeder geluisterd had, en naar Paddan-Aram gegaan was – toen Esau nu zag, 8 dat de dochters van Kanaän zijn vader Isaak zeer mishagden, ging hij naar Is- 9 maël, en nam zich bij zijn vrouwen Machal- lat, de dochter van Ismaël, de zoon van Abraham, de zuster van Nebajot, tot vrouw.^b

^a Gn 17:4-8 ^b Gn 36:3

Jakobs droom te Betel 28:10-22

Jakob vertrok uit Berseba en ging naar Haran. En hij bereikte een plaats, waar hij 11 bleef overnachten, omdat de zon ondergegaan was. En hij nam een van de stenen der plaats, legde die onder zijn hoofd en ging op die plaats slapen. Toen droomde hij, en 12 zie, op de aarde was een ladder opgericht, waarvan de top tot aan de hemel reikte, en zie, engelen Gods klommen daarlangs op en daalden daarlangs neder.^a En zie, de 13 HERE stond bovenaan en zeide: Ik ben de HERE, de God van uw vader Abraham en de God van Isaak; het land, waarop gij ligt, zal Ik aan u en aan uw nageslacht geven.^b En 14 uw nageslacht zal zijn als het stof der aarde, en gij zult u uitbreiden naar het westen, oosten, noorden en zuiden, en met u en met uw nageslacht zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.^c En zie, 15 Ik ben met u en Ik zal u behoeden overal waar gij gaat, en Ik zal u wederbrengen naar dit land, want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik gedaan heb wat Ik u heb toegezegd.

Toen Jakob uit zijn slaap ontwaakte, 16 zeide hij: Waarlijk, de HERE is aan deze plaats, en ik heb het niet geweten. En hij vreesde en zeide: Hoe ontzagwekkend is deze plaats. Dit is niet anders dan een huis Gods, dit is de poort des hemels. De volgende morgen vroeg nam Jakob de steen 18

die hij onder zijn hoofd gelegd had, stelde die tot een opgerichte steen en goot er olie 19 bovenop. En hij noemde die plaats Betel,^d maar tevoren was de naam der stad Luz.

20 En Jakob deed een gelofte: Indien God met mij zal zijn, en mij behoeden zal op deze weg, die ik ga, mij zal geven brood om te 21 eten en klederen om aan te trekken, en ik behouden tot mijns vaders huis wederkeer, 22 dan zal de HERE mij tot een God zijn. En deze steen, die ik tot een opgerichte steen gesteld heb, zal een huis Gods wezen, en van alles wat Gij mij schenken zult, zal ik U stipt de tienden geven.

a Joh 1:52 b Gn 12:7, 13:14-15 Lv 26:42 c Gn 12:3, 22:18 d Gn 35:15 Hos 12:5-6

Jakob bij Laban 29:1-30

29 En Jakob begaf zich op weg en ging naar het land der stammen van het Oosten.

2 Toen hij rondkeek, zag hij een put in het veld, en zie, drie kudden kleinvee waren daarbij gelegerd, want men placht de kudden uit die put te drinken. De steen op de 3 opening van de put was groot; als alle kudden daar bijeengedreven waren, wentelde men de steen van de opening van de put en drenkte het vee; daarna bracht men de steen weer op de opening van de put op 4 zijn plaats. En Jakob zeide tot (de herders): Mijn broeders, vanwaar zijt gij? En zij zeiden: Wij zijn uit Haran. Daarop zeide hij tot hen: Kent gij ook Laban, de zoon van Nachor? En zij zeiden: Ja. Vervolgens zeide hij tot hen: Gaat het hem wèl? En zij zeiden: Ja, maar zie, daar komt zijn dochter Rachel 5 aan met het kleinvee. Toen zeide hij: Zie, het is nog volop dag, het is nog geen tijd, dat de kudde bijeengedreven wordt; drinkt 6 het vee en gaat het weer weiden. Maar zij zeiden: Dat kunnen wij niet, voordat al de kudden bijeengedreven zijn; dan wentelt men de steen van de opening van de put, en 7 drenken wij het vee.

9 Terwijl hij nog met hen sprak, kwam Rachel er aan met het kleinvee van haar vader, want zij was een herderin. Zodra Jakob Rachel, de dochter van Laban, de broeder van zijn moeder, zag, en het kleinvee van Laban, de broeder van zijn moeder, trad Jakob toe, wentelde de steen van de opening van de put en drenkte het vee van Laban, de broeder van zijn moeder. En Jakob kuste Rachel en verhief zijn stem en weende. 12 Daarop vertelde Jakob Rachel, dat hij een bloedverwant van haar vader was, en de zoon van Rebekka. Toen snelde zij weg en 13 deelde het haar vader mede. Zodra Laban het bericht aangaande Jakob, de zoon zij-

ner zuster, hoorde, snelde hij hem tege- moet, omhelsde hem en kuste hem hartelijk, en bracht hem in zijn huis. En hij vertelde dit alles aan Laban. Toen zeide Laban 14 tot hem: Waarlijk, gij zijt mijn eigen vlees en bloed. En hij bleef een volle maand bij hem.

En Laban zeide tot Jakob: Zoudt gij, omdat 15 gij mijn bloedverwant zijt, mij dienen om niet? Zeg mij, wat uw loon moet zijn. Nu 16 had Laban twee dochters; de oudste heette Lea en de jongste Rachel. Lea's ogen waren 17 flets, maar Rachel was schoon van gestalte en schoon van uiterlijk. En Jakob had Rachel lief. Daarom zeide hij: Ik wil u zeven jaren dienen om uw jongste dochter Rachel. En Laban zeide: Het is beter, dat ik 19 haar aan u geef dan dat ik haar aan een andere man geef; blijf bij mij. Derhalve 20 diende Jakob zeven jaren om Rachel, en die waren in zijn ogen als enkele dagen, omdat hij haar liefhad.

Daarna zeide Jakob tot Laban: Geef mij 21 mijn vrouw, want mijn tijd is om, opdat ik tot haar kome. En Laban vergaderde al de 22 mannen van die plaats, en richtte een maaltijd aan. Des avonds echter nam hij 23 zijn dochter Lea en bracht haar tot hem, en hij kwam tot haar. Ook gaf Laban haar zijn 24 slavin Zilpa, tot een slavin voor zijn dochter Lea. Maar des morgens, zie, het was Lea. 25 Toen zeide hij tot Laban: Wat hebt gij mij daar gedaan? Heb ik niet om Rachel bij u gediend, waarom hebt gij mij dan bedrogen? Daarop zeide Laban: Zo doet men niet 26 hier ter plaatse, dat men de jongste ten huwelijk geeft vóór de eerstgeborene. Breng 27 de bruiroftweek met deze ten einde, dan zal u ook de andere gegeven worden voor de dienst, waarmede gij nog eens zeven jaren bij mij dienen zult.

En Jakob deed zo; hij bracht de bruiroftweek met haar ten einde; daarop gaf hij hem zijn dochter Rachel tot vrouw. En Laban gaf aan zijn dochter Rachel zijn slavin Bilha, haar tot een slavin. (Jakob) kwam 30 ook tot Rachel, en hij had Rachel lief, in tegenstelling met Lea. Aldus diende hij bij hem nog eens zeven jaren.

De kinderen van Jakob 29:31-30:24

Toen de HERE zag, dat Lea niet bemind was, 31 opende Hij haar schoot, maar Rachel bleef onvruchtbaar. En Lea werd zwanger, baar- 32 de een zoon, en gaf hem de naam Ruben, want, zo zeide zij, voorwaar, de HERE heeft mijn ellende aangezien; voorwaar, nu zal mijn man mij liefhebben. En zij werd we- 33 derom zwanger, baarde een zoon, en zeide:

Voorwaar, de HERE heeft gehoord, dat ik niet bemind ben, en heeft mij ook deze geschenken; en zij gaf hem de naam Simeon.

34 Wederom werd zij zwanger, baarde een zoon, en zeide: Nu zal mijn man zich ditmaal aan mij hechten, omdat ik hem drie zonen gebaar heb; daarom gaf zij hem de naam Levi. En zij werd wederom zwanger, baarde een zoon, en zeide: Nu zal ik de HERE loven; daarom gaf zij hem de naam Juda. Toen hield zij op met baren.

30 Toen Rachel zag, dat zij Jakob geen kinderen baarde, werd Rachel jaloers op haar zuster, en zij zeide tot Jakob: Geef mij kinderen; zo niet, dan sterf ik. Toen ontbrande Jakobs toorn tegen Rachel, en hij zeide: Neem ik de plaats van God in, die u de vrucht van de schoot ontzegd heeft? Maar zij zeide: Hier is mijn slavin Bilha, kom tot haar, en zij bare op mijn knieën, opdat ook ik uit haar gebouwd worde. En zij gaf hem haar slavin Bilha tot vrouw; en Jakob kwam tot haar. Bilha werd zwanger en baarde Jakob een zoon. Toen zeide Rachel: God heeft mij recht verschaft, ook heeft Hij mij verhoord en mij een zoon gegeven; daarom gaf zij hem de naam Dan. Wederom werd Bilha, de slavin van Rachel, zwanger en baarde Jakob een tweede zoon. Toen zeide Rachel: Op bovenmenselijke wijze heb ik met mijn zuster geworsteld, ook heb ik overmocht; en zij gaf hem de naam Nafali. Toen Lea zag, dat zij had opgehouden te baren, nam zij haar slavin Zilpa en gaf haar aan Jakob tot vrouw. En Zilpa, de slavin van Lea, baarde Jakob een zoon. Toen zeide Lea: Het geluk is gekomen, en zij gaf hem de naam Gad. En Zilpa, de slavin van Lea, baarde Jakob een tweede zoon. Toen zeide Lea: Ik gelukkige! Voorzeker zullen de jongedochters mij gelukkig prijzen; en zij gaf hem de naam Aser.

14 Toen Ruben in de dagen van de tarweoogst naar buiten ging, vond hij op het veld liefdesappelen, die hij aan zijn moeder Lea bracht. En Rachel zeide tot Lea: Geef mij toch enige van de liefdesappelen van uw zoon. Maar zij zeide tot haar: Is het niet genoeg, dat gij mijn man genomen hebt? En nu ook nog de liefdesappelen van mijn zoon nemen? Rachel zeide: Daarom mag hij vannacht bij u liggen voor de liefdesappelen van uw zoon. Toen Jakob des avonds uit het veld kwam, ging Lea hem tegemoet, en zeide: Kom bij mij, want ik heb u eerlijk gehoord voor de liefdesappelen van mijn zoon. Daarom lag hij die nacht bij haar. En God hoorde naar Lea, zij werd zwanger en baarde Jakob een vijfde zoon. Toen zeide

Lea: God heeft mij mijn loon gegeven, omdat ik mijn slavin aan mijn man gegeven heb; en zij gaf hem de naam Issakar. Wederom werd Lea zwanger en baarde Jakob een zesde zoon. Toen zeide Lea: God heeft mij een schoon geschenk gegeven; ditmaal zal mijn man bij mij wonen, omdat ik hem zes zonen gebaar heb; en zij gaf hem de naam Zebulon. Daarna baarde zij een dochter en noemde haar Dina.

Toen gedacht God Rachel, en God verhoorde haar; Hij opende haar schoot, en zij werd zwanger en baarde een zoon. Toen zeide zij: God heeft mijn smaad weggenomen; en zij gaf hem de naam Jozef, zeggende: Moge de HERE mij er nog een andere zoon bijvoegen.

Jakob verwerft zijn kudde 30:25-43

Nadat Rachel Jozef gebaar had, zeide Jakob tot Laban: Laat mij vertrekken, opdat ik naar mijn geboorteplaats en mijn land ga. Geef (mij) mijn vrouwen en kinderen, om wie ik u gediend heb, opdat ik moge heengaan, want gij weet welke diensten ik voor u verricht heb. Daarop zeide Laban tot hem: Mocht ik uw genegenheid gewonnen hebben! Ik heb waargenomen, dat de HERE mij om uwentwil gezegend heeft. En hij zeide: Bepaal, wat uw loon bij mij zal zijn; en ik zal het geven. Daarop zeide hij tot hem: Gij zelf weet, hoe ik u gediend heb, en hoe het met uw kudde bij mij gegaan is; want wat gij bezat, voordat ik kwam, was weinig, maar het heeft zich uitgebreid in menigte, en de HERE heeft u gezegend, waarheen ik mijn voet ook wendde; nu dan, wanneer zal ik ook eens voor mijn eigen huis kunnen werken? Toen zeide hij: Wat zal ik u geven? Maar Jakob zeide: Gij behoeft mij niets te geven; ik zal wederom uw vee weiden en hoeden, indien gij mij slechts dit toestaan: Ik zal heden door al uw kleinvee gaan en daaruit elk gespikkeld en gevlekt stuk kleinvee afzonderen; elk zwart stuk onder de schapen, en wat gevlekt en gespikkeld is onder de geiten, dat zal mijn loon zijn. En mijn eerlijkheid zal morgen voor mij spreken, wanneer gij mijn loon zult komen bezichtigen: alles wat niet gespikkeld of gevlekt is onder de geiten of zwart onder de schapen, dat zal als door mij gestolen gelden. Daarop zeide Laban: Zie, het geschiede naar uw woord. Toen zonderde hij op die dag de gestreepte en gevlekte bokken af en alle gespikkelde en gevlekte geiten, alles waaraan iets wits was, benevens alles wat zwart was onder de schapen, en hij stelde het onder de hoede

36 van zijn zonen. En (Laban) bepaalde een afstand van drie dagreizen tussen zich en Jakob, en Jakob weidde het overige vee van Laban.

37 Toen nam Jakob zich verse takken van populieren, amandelbomen en platanen, en schilderde daarop witte strepen door het wit aan de takken te ontbloten. Hij legde de takken die hij geschild had, in de troggen, in de drinkbakken, waar het kleinvee kwam drinken, vlak voor het kleinvee; en zij werden bronstig, als zij kwamen drinken. Was het kleinvee bronstig geworden bij de takken, dan wierp het gestreepte, gespikkelde en gevlekte jongen. Dan scheidde Jakob de schapen af, keerde de koppen van het kleinvee naar het gestreepte en naar al het zwarte onder Labans kleinvee, en zette die kudde voor zich afzonderlijk, en plaatste ze niet bij het kleinvee voor Laban. En telkens, als het sterkste kleinvee bronstig werd, legde Jakob de takken voor het kleinvee in de troggen, opdat zij bij de takken bronstig zouden worden. Maar als het kleinvee zwak was, legde hij ze er niet in; aldus waren de zwakke dieren voor Laban en de sterke voor Jakob. Derhalve nam die man ten zeerste toe in bezit, en hij had veel kleinvee, slavinnen, slaven, kamelen en ezels.

Jakob vlucht van Laban weg 31:1-21

31 En hij hoorde de zonen van Laban zeggen: Jakob heeft zich alles toegeëigend wat van onze vader was, en uit hetgeen van onze vader was heeft hij zich al deze rijkdom gevormd. Ook lette Jakob op het gezicht van Laban, en zie, het was jegens hem niet als gisteren en eergisteren. Toen zeide de HERE tot Jakob: Keer terug naar het land uwer vaderen en naar uw maagschap, en Ik zal met u zijn. Daarop liet Jakob Rachel en Lea roepen naar het veld, bij zijn kleinvee, en zeide tot haar: Ik bemerk, dat het gezicht van uw vader jegens mij niet is als gisteren en eergisteren, maar de God mijns vaders is met mij geweest. Ook weet gij zelf, dat ik met al mijn kracht uw vader gediend heb. Maar uw vader heeft mij bedrogen en mijn loon tienmaal veranderd, doch God heeft hem niet toegelaten mij te benadelen. Wanneer hij zeide: de gespikkelde zullen uw loon zijn, dan wierp al het kleinvee gestreepte jongen. Zo heeft God de kudde uws vaders weggenomen en mij gegeven. Het gebeurde eens in de tijd, toen het kleinvee bronstig was, dat ik mijn ogen

opsloeg en ik zag in de droom, en zie, de bokken die het kleinvee besprongen, waren gestreept, gespikkeld en gevlekt. En de Engel Gods zeide tot mij in de droom: Jakob. En ik zeide: Hier ben ik. En Hij zeide: Sla toch uw ogen op en zie toe: al de bokken die het kleinvee bespringen, zijn gestreept, gespikkeld en gevlekt, want Ik heb gezien alles wat Laban u aandoet. Ik ben de God van Betel, waar gij een opgerichte steen gezalft hebt, waar gij Mij een gelofte gedaan hebt;^a welnu, maak u reisvaardig, ga uit dit land weg en keer naar het land uwer maagschap terug. Toen antwoordden Rachel en Lea en zeiden tot hem: Hebben wij nog deel of erfenis in het huis van onze vader? Zijn wij door hem niet als vreemden geacht, omdat hij ons verkocht heeft? Ook heeft hij ons geld geheel en al opgemaakt. Doch al de rijkdom, die God van onze vader weggenomen heeft, die behoort ons en onze kinderen; nu dan, doe al wat God u gezegd heeft.

Toen maakte Jakob zich reisvaardig, zette zijn kinderen en zijn vrouwen op de kamelen, en dreef zijn gehele kudde voort en al de have, die hij verworven had, de kudde, die zijn eigendom was, die hij in Paddan-Aram verworven had, om te gaan naar zijn vader Isaak, naar het land Kanaän.

Laban nu was heengegaan om zijn schapen te scheren. Toen stal Rachel de terafim van haar vader. En Jakob misleidde de Arameër Laban door hem niet te vertellen, dat hij wilde vluchten. Zo vluchtte hij met alles wat hij had, begaf zich op weg, trok over de Rivier en sloeg de richting in naar het gebergte van Gilead.

^a Gn 28:18-22

Verbond tussen Jakob en Laban 31:22-55

Toen aan Laban op de derde dag werd bericht, dat Jakob gevlucht was, nam hij zijn verwanten met zich mee, achtervolgde hem zeven dagreizen ver, en haalde hem in op het gebergte van Gilead. En God kwam in een droom des nachts tot de Arameër Laban en zeide tot hem: Neem u wel in acht, dat gij met Jakob niet ten goede of ten kwade spreekt. Toen Laban Jakob bereikte, had Jakob zijn tent opgeslagen in het gebergte; ook Laban met zijn verwanten sloegen (hun tent) in het gebergte van Gilead op. En Laban zeide tot Jakob: Wat hebt gij gedaan, dat gij mij misleid en mijn dochters als krijgsvangenen weggevoerd hebt? Waarom zijt gij heimelijk gevlucht en hebt gij mij misleid en het mij niet medegedeeld? Ik zou u dan uitgeleide hebben

gedaan met vreugdebetoon en liederen, met tamboerijn en citer. Gij hebt mij niet eens gelegenheid gegeven mijn zonen en dochters te kussen; zodoende hebt gij dwaas gehandeld. Het is in mijn macht u kwaad te doen, maar de God van uw vader heeft gisterennacht tot mij gezegd: Neem u in acht, dat gij met Jakob niet ten goede of ten kwade spreekt. Nu dan, als gij zijt heengegaan, enkel omdat gij zo vurig naar uws vaders huis verlangt, waarom hebt gij dan mijn goden gestolen? Toen antwoordde Jakob en zeide tot Laban: Ik was bevreesd, omdat ik dacht, dat gij mij uw dochters zoudt ontrukken. Bij wie gij uw goden vindt, die blijve niet in leven; onderzoek in tegenwoordigheid van onze verwanten al wat ik bij mij heb, en neem het mee. Want Jakob wist niet, dat Rachel ze gestolen had. Toen kwam Laban in de tent van Jakob en in de tent van Lea en in de tent der beide slavinnen, maar hij vond ze niet. Nadat hij uit de tent van Lea gegaan was, kwam hij in de tent van Rachel. Rachel nu had de terafim genomen en in het kameelzadel gelegd, en was daarop gaan zitten. En Laban doorzocht de gehele tent, maar vond ze niet. En zij zeide tot haar vader: Mijn heer worde niet toornig, omdat ik voor u niet kan opstaan, want het gaat mij naar de wijze der vrouwen. En hij zocht nauwkeurig, maar vond de terafim niet.

36 Toen werd Jakob toornig en twistte met Laban, en Jakob antwoordde en zeide tot Laban: Wat is mijn overtreding, wat is mijn zonde, dat gij mij zo heftig achtervolgd hebt? Nu gij al mijn huisraad doorzocht hebt, wat hebt gij gevonden van al het huisraad van uw huis? Leg het hier neer voor de ogen van mijn en uw broeders, opdat zij scheidsrechters tussen ons zijn. Het is nu twintig jaar, dat ik bij u geweest ben; uw ooen en uw geiten hebben geen misdracht gehad en de rammen van uw kleinvee heb ik niet gegeten. Wat verscheurd was, bracht ik niet tot u, ik moest het zelf vergoeden; wat gestolen was, hetzij bij dag, hetzij bij nacht, hebt gij van mijn hand geëist. Zo ging het mij: des daags sloopte mij de hitte en des nachts de koude, en de slaap week van mijn ogen. Het is nu twintig jaar, dat ik in uw huis geweest ben; ik heb u veertien jaar om uw beide dochters gediend en zes jaar om uw vee, en gij hebt mijn loon tienmaal veranderd. Indien de God van mijn vader, de God van Abraham en de Vreze van Isaak, niet met mij was geweest, dan zoudt gij mij nu voorzeker met lege handen hebben weggezonden; mijn el-

lende en de arbeid mijner handen heeft God aangezien en Hij heeft gisterennacht het geding beslist.

Toen antwoordde Laban en zeide tot Jakob: Deze dochters zijn mijn dochters en deze kinderen zijn mijn kinderen en dit vee is mijn vee, ja, al wat gij ziet, dat is van mij; wat zou ik dan nu mijn eigen dochters en de kinderen die zij geboord hebben, kunnen aandoen? Welnu, komaan, laten wij een verbond sluiten, ik en gij, opdat het tot een getuige zij tussen mij en u. Daarop nam Jakob een steen en zette die overeind als een opgerichte steen.

Voorts zeide Jakob tot zijn verwanten: 46 Brengt stenen bijeen. Toen haalden zij stenen en maakten een hoop en zij hielden daar bij die hoop een maaltijd. Laban 47 noemde hem Jegar-Sahaduta, en Jakob noemde hem Gal-Ed. En Laban zeide: Deze steenhoop zij heden getuige tussen mij en u. Daarom noemde hij hem Gal-Ed, en ook 49 Mispá, want hij zeide: De HERE houde wacht tussen mij en u, wanneer wij van elkander gescheiden zullen zijn. Indien gij 50 mijn dochters vernederend behandelt, en indien gij behalve mijn dochters vrouwen neemt, zie toe, al is er niemand bij ons, God is getuige tussen mij en u.

Voorts zeide Laban tot Jakob: Zie, deze 51 steenhoop, en zie, de opgerichte steen die ik geplaatst heb tussen mij en u - deze 52 steenhoop zij getuige, en de opgerichte steen zij getuige: voorzeker, ik zal deze steenhoop niet voorbijtrekken naar u toe, en gij zult deze hoop en deze opgerichte steen niet voorbijtrekken naar mij toe, met 53 kwade bedoeling. De God van Abraham en de God van Nachor, de God van hun vader, mogen richten tussen ons. Toen zwoer Jakob bij de Vreze van zijn vader Isaak. En Jakob 54 bracht een slachtoffer op die berg en nodigde zijn verwanten tot een maaltijd. En zij hielden de maaltijd en overnachtten op de berg. De volgende morgen vroeg kus- 55 te Laban zijn zonen en dochters en zegende hen, en Laban keerde terug naar zijn woonplaats.

Jakob vreest Esau te ontmoeten 32:1-21

Ook Jakob ging zijns weegs, en engelen 32 Gods ontmoetten hem. Toen hij hen zag, 2 zeide Jakob: Dit is een leger Gods. Daarom noemde hij die plaats Machanaïm. En Jakob 3 zond boden voor zich uit tot zijn broeder Esau, naar het land Seir, het gebied van Edom. En hij gebood hun: Zo zult gij tot 4 mijn heer, tot Esau, zeggen: Zo zegt uw knecht Jakob: ik heb als vreemdeling bij La-

ban vertoefd en ben daar tot nu toe gebleven. En ik heb runderen, ezels en kleinvee, slaven en slavinnen verworven, en ik laat dit mijn heer meedelen om uw genegenheid te winnen. De boden nu keerden tot Jakob terug en zeiden: Wij kwamen bij uw broeder, bij Esau, en hij is reeds op weg u tegemoet, met vierhonderd man bij zich. Toen werd Jakob zeer bevreesd en het werd hem bang te moede; en hij verdeelde het volk dat bij hem was, en het kleinvee, de runderen en de kamelen in twee groepen. Want hij dacht: Indien Esau op de ene groep afkomt en die verslaat, dan kan de groep die overblijft, ontkomen. Toen zeide Jakob: O God van mijn vader Abraham en God van mijn vader Isaak, **HERE**, die tot mij gezegd hebt: keer terug naar uw land en naar uw maagschap en Ik zal u weldoen – ik ben te gering voor al de gunstbewijzen en voor al de trouw, die Gij aan uw knecht bewezen hebt, want met mijn staf trok ik over de Jordaan hier en nu ben ik tot twee legers geworden. Red mij toch uit de hand van mijn broeder, uit de hand van Esau, want ik ben bevreesd voor hem: misschien zal hij komen en mij verslaan, zowel moeder als kinderen. Gij toch hebt gezegd: Ik zal u zeker weldoen en uw nageslacht maken als het zand der zee, dat wegens de menigte niet geteld kan worden.^a En hij bleef daar die nacht over.

Toen nam hij van hetgeen hij verworven had een geschenk voor zijn broeder Esau: tweehonderd geiten en twintig bokken, tweehonderd ooen en twintig rammen, dertig zogende kemelinnen met haar veulens, veertig koeien en tien stieren, twintig ezelinnen en tien ezelhengsten. En hij stelde ze onder de hoede van zijn slaven, elke kudde afzonderlijk, en zeide tot zijn slaven: Trek voor mij uit en laat ruimte tussen de verschillende kudden. En hij gebood de voorste: Als mijn broeder Esau u ontmoet en u vraagt: van wie zijt gij? en waarheen gaat gij? en van wie is dat vee daar voor u uit? zeg dan: van uw knecht, van Jakob; dit is een geschenk, gezonden aan mijn heer, aan Esau, en zie, hij komt ook zelf achter ons aan. En hij gebood zowel de tweede als de derde en verder allen die achter de kudden liepen: Aldus zult gij tot Esau spreken, als gij hem aantreft; en gij zult zeggen: ook uw knecht Jakob komt daar reeds achter ons aan. Hij dacht namelijk: Laat ik hem verzoenen met het geschenk dat voor mij uitgaat, en daarna wil ik zijn aangezicht zien; misschien zal hij mij goedgunstig zijn. Aldus ging het geschenk vóór hem

uit, maar zelf bleef hij die nacht in de legerplaats.

^a Gn 22:17 Heb 11:12

Jakobs worsteling 32:22-32

Toen stond hij in die nacht op, nam zijn beide vrouwen, zijn beide slavinnen en zijn elf zonen, en trok de doorwaadbare plaats van de Jabbok over; hij nam hen en deed hen de beek overtrekken, en hij bracht alles wat hij had naar de overzijde. Zo bleef Jakob alleen achter. En een man worstelde met hem, totdat de dag aanbrak. Toen deze zag, dat hij hem niet overmocht, sloeg hij hem op zijn heupgewricht, zodat Jakobs heupgewricht ontworicht werd, terwijl hij met hem worstelde. Toen zeide hij: Laat mij gaan, want de dageraad is gekomen. Maar hij zeide: Ik laat u niet gaan, tenzij gij mij zegent. Daarop zeide hij tot hem: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob. Toen zeide hij: Uw naam zal niet meer Jakob luiden, maar Israël, want gij hebt gestreden met God en mensen, en gij hebt overmocht.^a Daarop vroeg Jakob: Zeg mij toch uw naam. Maar hij antwoordde: Waarom vraagt gij toch naar mijn naam? En hij zegende hem daar. En Jakob noemde de plaats Pniël, want (zeide hij) ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn leven is behouden gebleven. En de zon ging over hem op, toen hij door Penuël getrokken was; en hij ging mank aan zijn heup. Daarom eten de Israëlieten tot op heden de heupspier niet, die op het heupgewricht ligt, omdat Hij Jakob op het heupgewricht, aan de heupspier, geslagen had.

^a Gn 35:10 Hos 12:3-5

Jakob met Esau verzoend 33:1-20

Jakob nu sloeg zijn ogen op en daar zag hij Esau aankomen, en met hem vierhonderd man. Toen verdeelde hij de kinderen onder Lea en Rachel en de beide slavinnen. Hij plaatste de slavinnen en haar kinderen vooraan, Lea en haar kinderen daarachter, en Rachel en Jozef achteraan. En zelf ging hij voor hen uit en boog zich zevenmaal ter aarde, totdat hij bij zijn broeder gekomen was. Maar Esau snelde hem tege moet, omarmde hem, viel hem om de hals en kuste hem, en zij weenden. Daarna sloeg hij zijn ogen op, zag de vrouwen en de kinderen, en vroeg: Wie hebt gij daar bij u? En hij antwoordde: De kinderen, die God in zijn genade aan uw knecht geschonken heeft. Daarop naderden de slavinnen met haar kinderen en bogen zich neer. Vervolgens naderde ook Lea met haar kinderen

33

en zij bogen zich neer. En ten laatste naderden Jozef en Rachel en zij bogen zich neer.

- 8 Toen zeide hij: Wat bedoelt gij met die gehele schare, die ik ontmoette? En hij zeide: Om de genegenheid van mijn heer te winnen. Maar Esau zeide: Ik heb al veel, mijn 9 broeder; wat gij hebt, blijve het uwe. Doch Jakob zeide: Geenszins, indien gij mij genegen zijt, neem dan mijn gave uit mijn hand 10 omdat ik uw aangezicht gezien heb zoals men het aangezicht Gods ziet, en gij 11 welgevallen aan mij gehad hebt. Neem toch mijn geschenk, dat u gebracht werd, want God is mij genadig geweest en ik heb alles. En hij hield bij hem aan, zodat hij het 12 nam. En hij zeide: Laat ons toch opbreken en verder reizen; ik wil u begeleiden. Maar hij zeide tot hem: Mijn heer weet, dat de kinderen teer zijn, en dat ik kleinvee en zogende runderen bij mij heb; zou men die één dag al te zeer jagen, dan zou de gehele 14 kudde sterven. Mijn heer trekke toch vóór zijn knecht uit en ik wil op mijn gemak verder trekken naar de tred van het vee, dat vóór mij uitgaat, en naar de tred van de kinderen, totdat ik bij mijn heer in Seir kom. 15 Toen zeide Esau: Laat mij dan van het volk dat bij mij is, enigen bij u achterlaten. Maar hij zeide: Waarom toch? Laat mij de 16 genegenheid van mijn heer winnen. Dus ging Esau die dag weer zijns weegs, naar 17 Seir. Maar Jakob brak op naar Sukkot en hij bouwde zich daar een huis, en voor zijn kudde maakte hij hutten. Daarom noemde hij die plaats Sukkot.
- 18 Jakob kwam op zijn tocht uit Paddan-Aram behouden bij de stad Sichem, in het land Kanaän en sloeg zijn legerplaats ten 19 oosten van de stad op; hij kocht voor honderd geldstukken het stuk land^a waarop hij zijn tent gespannen had, van de zonen van 20 Hemor, de vader van Sichem. Daar richtte hij een altaar op en noemde dat: De God van Israël is God.

^aJoz 24:32

Dina en de Sichemieten 34:1-31

- 34 Dina, de dochter van Lea, die zij Jakob ge-
baard had, ging eens uit om de dochters
2 des lands te bezoeken. Toen zag haar Siche-
chem, de zoon van de Chiwwiet Hemor, de
3 vorst des lands, en hij nam haar en lag bij
haar en verkrachtte haar. En hij was aan
Dina, de dochter van Jakob, innig gehecht;
4 hij had het meisje lief en sprak tot het hart
van het meisje. Daarom zeide Sichem tot
zijn vader Hemor: Neem mij dit meisje tot
5 vrouw. Jakob nu had gehoord, dat hij zijn
dochter Dina onteerd had. Daar zijn zonen

bij zijn kudde in het veld waren, zweeg Jakob erover totdat zij thuiskwamen.

Hemor nu, de vader van Sichem, ging tot 6 Jakob om met hem te spreken. De zonen 7 van Jakob kwamen thuis uit het veld, zodra zij het hoorden; de mannen waren gegriefd en zeer toornig, omdat hij een schandelijke dwaasheid in Israël begaan had door bij de dochter van Jakob te liggen, want zo iets doet men niet. En Hemor sprak met hen en 8 zeide: Mijn zoon Sichem hangt met heel zijn hart aan uw dochter; geeft haar dan aan hem tot vrouw, en verzwagert u met 9 ons; geeft ons uw dochters en neemt onze dochters voor u, woont dan bij ons: het land ligt voor u open; zet u daar neder, 10 trekt daarin rond en vestigt u daar. En Sichem zeide tot haar vader en tot haar broeders: Schenkt mij toch uw genegenheid; ik zal u geven wat gij mij zegt. Al maakt gij 12 mij de bruidsprijs en de huwelijksgift nog zo hoog, ik zal geven wat gij mij zult zeggen; maar geeft mij het meisje tot vrouw.

Toen antwoordden de zonen van Jakob Sichem en zijn vader Hemor bedrieglijk en spraken, omdat hij hun zuster Dina onteerd had, tot hen als volgt: Wij kunnen dit 14 niet doen, onze zuster aan een man geven, die onbesneden is, want dat zou voor ons een schande zijn. Slechts op deze voor- 15 waarde kunnen wij u ter wille zijn: indien gij ons gelijk wordt, doordat bij u al wie mannelijk is, besneden wordt; dan zullen 16 wij u onze dochters geven, en uw dochters voor ons nemen, en wij zullen bij u wonen, en wij zullen tot één volk zijn. Maar indien 17 gij naar ons niet luistert en u niet laat besnijden, dan nemen wij onze dochter mee en gaan heen. En hun woorden vonden bij- 18 val bij Hemor en bij Sichem, de zoon van Hemor. En de jonge man draalde niet dit te 19 doen, want hij had behagen in de dochter van Jakob en hij was de aanzienlijkste in zijn gehele familie.

Toen gingen Hemor en zijn zoon Sichem 20 naar de poort hunner stad en spraken tot de mannen van hun stad: Die mannen heb- 21 ben vredelievende bedoelingen jegens ons; laten zij wonen in dit land en daarin rondtrekken; het land is immers ruim genoeg voor hen. Wij kunnen dan hun dochters voor ons tot vrouwen nemen en onze dochters kunnen wij hun geven. Maar slechts 22 op deze voorwaarde zullen die mannen ons ter wille zijn om bij ons te wonen, zodat wij één volk zijn: dat van ons al wie mannelijk is, besneden worde, zoals zij besneden zijn. Hun kudde, hun have en al hun vee, zullen 23 die niet ons toebehoren? Laat ons hun

24 slechts ter wille zijn, zodat zij bij ons blijven wonen. Toen vonden Hemor en zijn zoon Sichem gehoor bij allen die uitgegaan waren naar de poort van zijn stad, en besneden werd al wie mannelijk was, allen die naar de poort van zijn stad waren uitgegaan.

25 Op de derde dag nu, toen zij hevige pijn leden, namen twee zonen van Jakob, Simeon en Levi, broeders van Dina, ieder zijn zwaard en zij overvielen de argeloze stad en doodden al wie mannelijk was. Ook Hemor en zijn zoon Sichem doodden zij met de scherpte des zwaards, en zij namen Dina mee uit het huis van Sichem en gingen weg. De zonen van Jakob wierpen zich op de verslagenen en plunderden de stad, omdat zij hun zuster onteerd hadden. Hun kleinvee en rundvee, hun ezels en al wat in de stad en op het veld was, namen zij mee.

29 En hun gehele bezit, al hun kleine kinderen en hun vrouwen namen zij gevangen en zij maakten die buit, evenals alles wat in de huizen was.

30 Toen zeide Jakob tot Simeon en Levi: Gij hebt mij in het ongeluk gestort door mij in een kwade reuk te brengen bij de inwoners van dit land, bij de Kanaänieten en de Perizzieten, terwijl ik slechts met weinige lieden ben; als zij tegen mij samenspannen, zullen zij mij verslaan, en ik zal verdelgd worden, ik en mijn huis. Maar zij zeiden: Mocht hij soms onze zuster als een hoer behandelen?

35 *Jakob andermaal te Betel* 35:1-15

En God zeide tot Jakob: Maak u reisvaardig, trek naar Betel, blijf daar, en richt er een altaar op voor de God, die u verschenen is, toen gij vluchtet voor uw broeder Esau.^a

2 Toen zeide Jakob tot zijn huis en tot allen die bij hem waren: Doet weg de vreemde goden die in u midden zijn, reinigt u en verwisselt uw klederen. Laten wij ons dan gereed maken en naar Betel trekken, en ik zal daar een altaar oprichten voor die God, die mij geantwoord heeft ten dage mijner benauwdheid, en die met mij geweest is op de weg die ik gegaan ben. Toen gaven zij Jakob al de vreemde goden die in hun bezit waren, en de ringen die in hun oren waren, en Jakob begroef ze onder de terebint die bij Sichem is. Daarna braken zij op. En de schrik voor God viel op de steden rondom hen, zodat zij de zonen van Jakob niet achtervolgden.

6 Toen Jakob aangekomen was te Luz, in het land Kanaän, – dat is Betel – hij en al het volk dat bij hem was, bouwde hij daar

een altaar, en hij noemde die plaats El-Betel, omdat God Zich daar aan hem geopenbaard had, toen hij voor zijn broeder vluchtte. Toen Debora, de voedster van Rebekka, gestorven was, werd zij begraven beneden Betel onder een eik, en men noemde die: Eik van geweën.

En God verscheen wederom aan Jakob, bij zijn komst uit Paddan-Aram, en zegende hem; en God zeide tot hem: Gij heet Jakob; 10 gij zult niet meer Jakob heten, maar Israël zal uw naam zijn. En Hij noemde hem Israël.^b En God zeide tot hem: Ik ben God, de 11 Almachtige, wees vruchtbaar en word talrijk; een volk, ja een menigte van volken, zal uit u ontstaan, en koningen zullen uit uw lendenen voortkomen. En dit land, dat Ik Abraham en Isaak gegeven heb, zal Ik u geven; en uw nageslacht zal Ik dit land geven.^c En God voer op van hem ter plaatse, 13 waar Hij met hem gesproken had. En Jakob zette een opgerichte steen ter plaatse, waar Hij met hem gesproken had, een steen zuil, en hij stortte een plengoffer erover uit en goot er olie op. En Jakob noemde de plaats, waar God met hem gesproken had, Betel.^d

a Gn 28:11-17 b Gn 32:28 c Gn 17:4-8 d Gn 28:18-19

Dood van Rachel en van Isaak 35:16-29

Daarna braken zij op uit Betel. Toen zij nog 16 maar een eindweegs van Efrat verwijderd waren, baarde Rachel, en zij had een moeilijke bevalling. En terwijl zij die moeilijke 17 bevalling had, zeide de vroedvrouw tot haar: Vrees niet, ook ditmaal hebt gij een zoon. En toen haar het leven ontvlood – 18 want zij stierf – noemde zij hem Ben-Oni, maar zijn vader noemde hem Benjamin. Zo 19 stierf Rachel en werd begraven aan de weg naar Efrat, dat is Betlehem. En Jakob zette 20 op haar graf een opgerichte steen, dat is de opgerichte steen van Rachels graf tot op heden.

Daarna brak Israël op en spande zijn tent 21 aan de andere zijde van Migdal-Eder. En toen Israël in dit land woonde, ging Ruben 22 heen en lag bij Bilha, de bijvrouw van zijn vader, en Israël hoorde het.

De zonen van Jakob nu waren twaalf in 23 getal. De zonen van Lea: de eerstgeborene van Jakob, Ruben, voorts Simeon, Levi, 24 Juda, Issakar en Zebulon. De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin. Verder de zonen 25 van Bilha, de slavin van Rachel: Dan en Naf-tali. Vervolgens de zonen van Zilpa, de sla- 26 vin van Lea: Gad en Aser. Dit zijn de zonen van Jakob, die hem geboren zijn in Paddan-Aram.

27 En Jakob kwam bij zijn vader Isaak te Mamre bij Kirjat-Arba – dat is Hebron – waar Abraham en Isaak als vreemdeling 28 vertoefd hadden.^a En de dagen van Isaak 29 waren honderd tachtig jaar. En Isaak gaf de geest en stierf en hij werd tot zijn voor- geslacht vergaderd, oud en van het leven verzadigd, en zijn zonen Esau en Jakob be- groeven hem.^b

^aGn 13:18, 23:4 ^bGn 49:31

Esau nakomelingen 36:1-43

36 Dit zijn de nakomelingen van Esau, dat is

2 Edom. Esau nam zijn vrouwen uit de doch- ters van Kanaän,^a Ada, dochter van de He- thiet Elon, en Oholibama, dochter van Ana, 3 dochter van de Chiwviet Sibon, en Base- mat, dochter van Ismaël, zuster van Neba- 4 jot.^b En Ada baarde aan Esau Elifaz, en Ba- semat baarde Reüel, en Oholibama baarde 5 Jeüs, Jalam en Korach. Dit waren de zonen van Esau, die hem in het land Kanaän gebo- 6 ren zijn. Esau nu nam zijn vrouwen, zijn zonen, zijn dochters en al de lieden die tot zijn huis behoorden, zijn kudde, al zijn vee en al zijn have, die hij in het land Kanaän 7 verworven had, en hij ging van zijn broe- der Jakob weg, naar een (ander) land. Want 8 hun have was te veel dan dat zij konden sa- menwonen, en het land hunner vreemde- lingschap kon hen niet onderhouden van- wege hun kudden. Daarom ging Esau op 9 het gebergte Seir wonen; Esau, dat is Edom.^c

10 Dit zijn de nakomelingen van Esau, de va- der van de Edomieten, op het gebergte Seir. 11 Dit zijn de namen der zonen van Esau: Eli- faz, de zoon van Esau vrouw Ada; Reüel, de 12 zoon van Esau vrouw Basemat. En de zo- nen van Elifaz waren Teman, Omar, Sefo, 13 Gatam en Kenaz. Timna was een bijvrouw van Elifaz, de zoon van Esau, en zij baarde 14 aan Elifaz Amalek; dit waren de zonen van Esau vrouw Ada. En dit waren de zonen 15 van Reüel: Nachat, Zerach, Samma en Miz- za; dit waren de zonen van Esau vrouw Ba- semat. En dit waren de zonen van Esau vrouw Oholibama, dochter van Ana, doch- 16 ter van Sibon, zij baarde aan Esau Jeüs, Ja- lam en Korach.

17 Dit waren de stamhoofden der zonen van Esau: de zonen van Elifaz, de eerstgeborene van Esau, waren de stamhoofden Teman, 18 Omar, Sefo, Kenaz, Korach, Gatam, Ama- lek; dit waren de stamhoofden van Elifaz in het land Edom; dit waren de zonen van 19 Ada. En dit waren de zonen van Reüel, de zoon van Esau: de stamhoofden Nachat, Ze- rach, Samma en Mizza; dit waren de stam-

hoofden van Reüel in het land Edom; dit waren de zonen van Esau vrouw Basemat. En dit waren de zonen van Esau vrouw 20 Oholibama; de stamhoofden Jeüs, Jalam en Korach; dit waren de stamhoofden van Esau vrouw Oholibama, dochter van Ana. Dit waren de zonen van Esau en dit waren 21 hun stamhoofden; dat is Edom.

22 Dit waren de zonen van Seir, de Chorie- ten, de inwoners van het land: Lotan, Sobal, Sibon, Ana, Dison, Eser en Disan; dit waren 23 de stamhoofden der Choriëten, der zonen van Seir in het land Edom. En de zonen van 24 Lotan waren Chori en Hemam, en de zuster van Lotan was Timna. En dit waren de zo- 25 nen van Sobal: Alwan, Manachat, Ebal, Sefo en Onam. En dit waren de zonen van Si- 26 bon: zowel Ajja als Ana; dit is de Ana, die de hete bronnen in de woestijn gevonden heeft, toen hij de ezels van zijn vader Sibon 27 hoedde. En dit waren de kinderen van Ana: 28 Dison; en Oholibama was de dochter van Ana. En dit waren de zonen van Disan: 29 Chemdan, Esban, Jitran en Keran. Dit wa- ren de zonen van Eser: Bilhan, Zaāwan en Akan. Dit waren de zonen van Disan: Us en 30 Aran. Dit waren de stamhoofden der Cho- riëten: Lotan, Sobal, Sibon, Ana, Dison, 31 Eser en Disan; dit waren de stamhoofden der Choriëten, naar hun stammen in het land Seir.

32 En dit waren de koningen, die over het 33 land Edom regeerden, voordat er een ko- ning over de Israëliëten regeerde. In Edom 34 dan regeerde Bela, de zoon van Beor, en zijn stad heette Dinhaba. Toen Bela gestor- 35 ven was, werd koning in zijn plaats Jobab, de zoon van Zerach, uit Bosra. Toen Jobab 36 gestorven was, werd koning in zijn plaats Chusam, uit het land der Temanieten. Toen Chusam gestorven was, werd koning 37 in zijn plaats Hadad, de zoon van Bedad, die Midjan versloeg in het veld van Moab, en zijn stad heette Awit. Toen Hadad gestor- 38 ven was, werd koning in zijn plaats Samla, uit Masreka. Toen Samla gestorven was, 39 werd koning in zijn plaats Saul, uit Recho- bot aan de rivier. Toen Saul gestorven was, 40 werd koning in zijn plaats Baäl-Chanan, de zoon van Akbor. Toen Baäl-Chanan, de 41 zoon van Akbor, gestorven was, werd ko- ning in zijn plaats Hadar, en zijn stad hee- 42 te Paü, en zijn vrouw heette Mehetabel, de dochter van Matred, de dochter van Me-Za- hab.

43 En dit zijn de namen der stamhoofden 44 van Esau naar hun geslachten, naar hun plaatsen, met hun namen: Timna, Alwa, Je- tet, Oholibama, Ela, Pinon, Kenaz, Teman, 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100